

BOTHA, A. LOUW, en Oudd. B. PIENAAR, W. D. STEIJN en C. COETZEE, wordt *het oorspronkelijk voorstel aangenomen*.

De Actuaris, met den Assessor, stelt daarop voor: „Het worde aan de Commissie van Toezicht, in overleg met de Kerkekantoor-Commissie, opgedragen om het Vereenigd Kerkblad op de voor de Kerk meest veilige en voordeelige wijze te publiceeren, zullende de kosten proportioneel tusschen de Kerken worden verdeeld”.

Met verlof van de Vergadering wordt het voorstel, echter kort daarna voorloopig teruggetrokken.

Ds. F. X. ROOME geeft kennis, dat hij morgennamiddag om revisie van het besluit, gisteren genomen *re* Vereenigd Kerkblad, — (par. 1) — zal vragen.

I, 10. „Dat de naam van het blad zal zijn: „De Kerkbode”.

I, 11. „Dat dit blad aan de *Kaapstad* uitgegeven zal worden”.

I, 12. „Dat de eerste Commissie van Toezicht zal bestaan uit:

Primari: Ds. B. P. J. MARCHAND, Ds. P. G. J. MEIRING, Prof. MARAIS, Ds. J. D. KESTELL, Ds. PAUL NEL, De Heeren S. VAN HEERDE, G. M. HOFMEIJR.

Secundi: Ds. J. DU PLESSIS, Ds. D. J. MARCHAND, Prof. MULLER, Ds. P. BOSHOFF, Ds. J. M. LOUW, De Heeren T. HOFMEIJR en J. H. CONRADIE.

Deze drie punten worden dadelijk door de vergadering aangenomen.

II. *De Eenvormigheid van de Kerkelijke Registers en Vormen.*

1. Dat de verschillende Vormen voor Registers en Vormen, door de Actuaris der Gefedereerde Kerken aanbevolen, zooals door den Raad gewijzigd, aan de Synoden ter goed- of afkeuring worden voorgelegd”.

Dit wordt aangenomen. In den vorm van Geloofsbrief echter, worden de woorden: „Voorzitter des Kerkerads” weggelaten.

II, 2, 3, 4, 5 van de Aanbevelingen van den Raad der Kerken worden dadelijk goedgekeurd.

III. *Aangaande Veelwijverij.*

„Deze Vergadering is van oordeel: 1. dat de veelwijverij der Heidenen eene schrikkelijke zonde is, die in de Gemeente des Heeren niet mag gedoogd worden;

2. dat geene personen uit het heidendom, die in deze zonde blijven, tot de gemeente des Heeren mogen worden toegelaten;

3. dat de personen uit het heidendom, die zich aan deze zonde schuldig maken en toch met ernst naar toelating tot de Gemeente des Heeren zoeken, met voorzichtigheid, geduld en volharding behooren onderwezen te worden, totdat zij, door Gods genadige werking ertoe gebracht worden, met dit heidensch euvel geheel te breken”.

Ds. D. S. BOTHA, gesecondeerd door Ds. C. RABIE, stelt voor: „Deze Vergadering vereenige zich met het gevoelen van den Raad der Kerken, over de veelwijverij uitgesproken”.

Ds. D. J. PIENAAR Rzn., met Ds. JOOSTE, heeft als Amendement: „De vrouwen van polygamisten worden toegelaten tot de Aanneming en tot den Doop; maar dit wordt aan de plaatselijke overheden der Kerk gelaten te be-

slissen, onder welke omstandigheden zij tot den Doop mogen worden toegelaten”.

(Bl. 177.) De bespreking over III: *aangaande veelwijverij* — wordt nu voortgezet door Di. A. C. MURRAY, G. F. C. VAN LINGEN, den Assessor, Di. D. H. GILLIERS, P. K. ALBERTIJN, J. W. LOUW, J. R. ALBERTIJN Sr., J. G. KRIGE, W. A. ALHEIT, W. A. JOUBERT en Oudd. PIETERSEN, C. J. VAN PLETZEN en A. P. PRETORIUS.

De Assessor, ondersteund door Ds. A. C. MURRAY, heeft een amendement: „III der Aanbevelingen van den Federalen Raad worde verwezen naar de Algemeene Zending-Commissie, om, in voorkomende gevallen, naar bevind van zaken te handelen, totdat men, na in dezen door onze Zendingen, of langs anderen weg behoorlijk te zijn ingelicht, kan geraken”.

Bij de stemming wordt het voorstel, met 118 stemmen voor en 99 tegen, aangenomen.

IV. „Dat aangezien de Wetten, rakende het huwelijk, in de verschillende Koloniën niet in alle opzichten dezelfde zijn en, aangezien zich een geval kan voordoen, waarin een persoon, die, wegens overspel door hem of haar gepleegd, wettig gescheiden is, na radikale verandering in het leven weder huwen wil, zoo is deze Vergadering van oordeel, dat de zaak, door deze vraag aan de orde gesteld moet gelaten worden in handen des Leeraars, die, met inachtneming der wetten, waaronder hij staat en het gebruik van eigene discretie, naar goedvinden zal handelen.”

Ds. D. S. BOTHA, met Oud. A. F. VILJOEN, stelt voor: „Deze Vergadering is van oordeel, dat het huwelijk van een persoon, die, wegens overspel door hem of haar bedreven, wettig gescheiden is, niet kerkelijk bevestigd mag worden.”

Ds. J. H. VAN WIJK, ondersteund door Ds. J. C. REYNEKE, wil, dat wat onder IV voorgesteld wordt, zal worden aangenomen.

De zaak is nog onder bespreking, als 't tijd is voor de sluiting.

(*Vijfde zitting*, Woensdag 20 October 1909, blz. 18 en 19).

V. „Dat niemand tot den status van zendingen toegelaten worde, die niet een theologische opleiding genoten heeft in een erkend Seminarium of Opleidingsschool.”

Voorgesteld door Di. D. S. BOTHA en J. W. LOUW, *wordt 't na korte discussie, door de Vergadering goedgekeurd.*

VI. Dat de Synoden der Gereformeerde Kerken, ieder een Commissie tegenwoordigende die Kerk, zal benoemen, om, in samenwerking met de Commissie der Ned. Herv. of Geref. Kerk van *Transvaal*, de zending onder Israel te behartigen.”

Op voorstel van Di. W. A. ALHEIT en J. C. REYNEKE, *neemt de Vergadering dit aan.*

VII. „Dat Emeriti, afgetredene en geschorste Predikanten en Zendingen, of die om andere redenen uit de bediening zijn, zullen staan onder de Wetten en Bepalingen dier Kerk, onder welker ressort zij woonachtig zijn of tijdelijk vertoeven.”

Op voorstel van Oud. Prof. MOORREES, gesecondeerd door Ds. W. A. ALHEIT, wordt dit punt naar de Commissie van Revisie verwezen.

VIII. „De verschillende Synoden nemen in ernstige overweging de vraag, of de tijd niet gekomen is, voor de stichting eener gemeenschappelijke Normaalschool, ter opleiding van onderwijzers.”

Ds. D. F. MALAN dient het volgende voorstel in: „Op de vraag, door den Raad der Ned. Geref. Kerken voorgelegd, of de tijd niet gekomen is voor de stichting eener gemeenschappelijke Normaalschool ter opleiding van onderwijzers, besluite de Synode bevestigend te antwoorden en drage 't aan genoemden Raad op, om de zaak verder te onderzoeken en een beredeneerd voorstel voor de volgende Synode te leggen.”

Dit wordt gesecondeerd door Ds. J. W. LOUW.

De Assessor, met Ds. J. C. REYNEKE, stelt als Motie van Orde voor, dat deze zaak zal blijven overstaan, totdat het Rapport over de Normaalschool zal worden behandeld.

De Vergadering neemt deze motie aan.

Ds. F. X. ROOME, die gisteren kennis gegeven heeft, dat hij heden om revisie van het besluit re Vereenigd Kerkblad zal vragen, ontvangt verlof, zijne aanvraag om revisie terug te trekken.

Beschrijvingspunt 11 is nu aan de orde: „Aanbeveling van de Commissie van den Raad der Kerken, inzake Kerkvereeniging.”

Het Rapport van de Commissie van den Raad der Ned. Geref. Kerken van Z.-Afrika, inzake Kerkvereeniging, komt ter tafel.

Ds. D. S. BOTHA, met Ds. C. RABIE stelt voor dat 't zal worden aangenomen.

Bij de stemming verklaart de Moderator, dat de overgrootste meerderheid ervoor is.

Daar 't echter blijkt, dat er een misverstand was, wordt de zaak weer voor behandeling opengezet.

Ds. D. S. BOTHA, gesecondeerd door Ds. C. RABIE, stelt nu voor:

I. „*Dat de Organische Vereeniging der Ned. Geref. Kerk in Z.-Afrika (Kaapkolonie), der Ned. Geref. Kerk in de O. R. K. (Vrijstaat), der Ned. Geref. Kerk van Natal, en der Ned. Herv. of Geref. Kerk van Zuid-Afrika (Transvaal) wenschelijk is.*”

De Vergadering besluit de geheele zaak in Comité-Generaal te behandelen.

Aan de discussie nemen deel: Dl. J. W. LOUW, J. C. TRUTER, W. A. ALHEIT, Oud. H. DE WAAL en Ds. D. J. PIENAAR Rz., die nog aan het woord is, als 't tijd is te adjourneeren.

(Zesde zitting, Donderdag 21 October 1909).

De Actuaris geeft kennis, dat hij later een voorstel indienen zal omtrent de publicatie van het Vereenigd Kerkblad, waartoe door de Synode besloten is.

Ds. D. J. PIENAAR Rz., die gisteren, bij het adjournement, nog aan het woord was, hervat de discussie over „de wenschelijkheid van eene organische vereeniging der Kerken.”

Hij wordt gevolgd door Dl. P. G. J. MEIRING, J. R. ALBERTIJN Sr., D. G. MALAN, P. H. ROUX, J. A. KOCH, D. VILJOEN, P. J. DE VAAL, P. K. ALBERTIJN, B. R. HATTINGH, H. J. L. DU TOIT, R. MACDONALD, en Ouderlingen J. C. TRUTER, C. COETZEE, J. C. SCHEEPERS, M. C. VAN TONDER, J. G. OLIVIER.

Na de pauze spreken Di. C. RABIE, S. P. FOUCHÉ, H. J. PIENAAR, G. MURRAY, A. B. CILLIERS, W. DE WET, C. D. BAM, A. G. DU TOIT, J. H. VAN WIJK, D. WILCOKS, Z. DE BEER, E. DOMISSE, D. H. CILLIERS, A. J. PEPLER, de Assessor, Ds. M. C. MOSTERT en Ouderlingen A. F. VILJOEN, J. ROSSOUW en W. STEENKAMP.

(Zevende zitting, Vrijdag 22 October 1909, blz. 21 en 22.

Ds. D. J. PIENAAR Rzn., dient nu het volgende Amendement in :

„Aangezien de zaak der Kerkvereeniging voor velen onoplosbare bezwaren heeft, zoo besluite deze Vergadering de gansche zaak tot de aanstaande Synode uit te stellen.”

Dit wordt gesecondeerd door Oud. L. J. DU PREEZ.

De discussie over het punt nog onder behandeling wordt voortgezet door Di. G. F. C. VAN LINGEN, F. X. ROOME, J. G. J. KRIGE, den Actuaris, Di. D. F. MALAN, J. C. REYNEKE en Ouderlingen W. D. STEIJN, Prof. MOORREES, J. G. LINDENBERG en C. J. DURAND.

Na de pauze gaat de Vergadering over tot de stemming, nadat aan Ds. D. S. BOTHA gelegenheid tot repliek was gegeven.

Het amendement werd verworpen, stemmende 34 ervoor en de meerderheid er tegen. Het voorstel wordt met eene groote meerderheid aangenomen, verklarende 32 er zich tegen.

Aanteekening, dat zij in de minderheid gestemd hebben, wordt gevraagd door Ds. W. J. CONRADIE en Ouderlingen N. A. J. VAN RENSBURG en G. J. S. LUBBE.

II. „Dat de Vereeniging onder de volgende bepalingen behoort plaats te hebben :

1. De naam der Vereenigde Kerk zij : *De Nederduitsche Gereformeerde Kerk van Zuid-Afrika*, bestaande uit de Nederduitsche Gereformeerde en de Nederduitsch Hervormde of Gereformeerde Gemeenten, die thans tot haar behooren of later behooren zullen.”

Ds. P. G. J. MEIRING, gesecondeerd door Ouderl. Prof. MOORREES, stelt voor : „De H. E. Synode neme II, 1 van het Rapport aan.”

Onder de discussie komen de volgende Amendementen ter tafel. Van Ds. J. C. TRUTER, ondersteund door Ds. D. J. PIENAAR Rzn. : „II, 1 worde als volgt gewijzigd : I. De naam der Kerk zij : De Nederduitsche Gereformeerde Kerk van Zuid-Afrika ; II. Zij bestaat uit de Nederduitsche Gereformeerde en de Nederduitsche Hervormde of Gereformeerde Gemeenten, die thans tot haar behooren of later behooren zullen.”

Van Ds. J. H. VAN WIJK met Ds. G. MURRAY : „De officieele naam der Kerk zij, zooals aangegeven door den Raad der Kerken en worde alzoo opgenomen in de Concept-Wet door het Parlement te worden gepasseerd, met een Nota Bene : dat, voor officieele documenten de naam *Nederduitsche Gereformeerde Kerk van Zuid-Afrika* genoegzaam zal zijn.”

De meerderheid der Vergadering verklaart zich voor dit laatste Amendement.

Ds. G. F. C. VAN LINGEN geeft kennis, dat hij later protest tegen dit genomen besluit indienen zal.

II, 2 : „Het bestuur der Vereenigde Kerk beruste bij Kerkenraden, Ringen

en eene Synode, met dien verstande, dat de Synode samengesteld zal worden uit alle dienstdoende Predikanten en één Ouderling uit elke gemeente."

Ds. J. S. HAMMAN met Ouderl. D. J. SCHOEMAN stelt voor, dat dit zal worden aangenomen.

Daarop worden de volgende *Amendementen* ingediend

a. Door Di. B. R. HATTINGH en S. P. FOUCHÉ: „De H. E. Synode neme II, 2, re Kerkvereeniging aan, met dien verstande, dat 't *niet* veranderd zal kunnen worden, dan door minstens drievierden der leden van de Synode, in een wettig geconstitueerde vergadering."

b. Door Di. H. J. PIENAAR en J. A. VAN ZIJL VILJOEN: „Het Bestuur der Vereenigde Kerk beruste bij Kerkenraden, Ringen en een Synode, met dien verstande, dat de Synode samengesteld zal worden uit alle dienstdoende Predikanten en één Ouderling uit elke gemeente; doch indien de Algemeene Synode mag worden verkleind, dat dan Provinciale Synoden zullen worden gevormd."

c. Door Ouderlingen N. A. J. VAN RENSBURG en G. J. S. LUBBE: „De woorden: „uit alle dienstdoende Predikanten worden weggelaten en in plaats ervan gesteld: „één Predikant en één Ouderling."

Aan de discussie nemen deel: Di. Z. DE BEER, W. A. ALHEIT, J. R. HUGO, D. S. BOTHA, de Scriba, de Actuarius, Oud. H. DE WAAL. Ds. P. H. ROUX is nog aan 't woord, als 't tijd is te adjourneeren."

(Achtste Zitting. Maandag 25 October 1909, blz. 23—26.)

Ds. D. F. MALAN geeft kennis, dat hij om revisie zal vragen van het besluit, omtrent den naam der Vereenigde Kerk, en wel, indien mogelijk, vóór het Comité-Generaal opgeheven wordt.

Ds. A. MCGREGOR zet de discussie over II, 2 voort. Hij wordt gevolgd door Di. D. S. BOTHA, J. G. PEROLD, H. PIENAAR, J. P. WOLHUTER, P. G. J. MEIRING, J. A. KOCH, P. PEROLD, J. W. LOUW, R. MACDONALD, S. W. VAN WIJK, A. C. MURRAY, A. F. LOUW, W. F. LOUW, J. D. HORAK, J. R. HUGO, D. MARCHAND en Oudd. Prof. MOORREES, G. J. VAN WIJK, J. G. LINDENBERG, J. C. TRUTER, H. L. DE WAAL.

Onder de discussie besluit de Vergadering, met eenparige stemmen, de woorden: „of oud-ouderling", te voegen achter de woorden: „één ouderling", in voorstel en amendementen.

Ds. H. PIENAAR brengt, met toestemming van zijn secondant, een kleine verandering aan in het Amendement, door hem ingediend, door toevoeging van de woorden: „deze Synode bevele aan".

Bij de stemming worden de derde en eerste Amendementen met een groote meerderheid verworpen, — vereenigt het tweede Amendement 118 stemmen op zich; en verklaren 161 zich voor het voorstel, dat nu besluit der Vergadering wordt.

III. „Dat over de Fondsen beschikt zal worden, als volgt:

1. „De volgende Fondsen worden ineengesmolten, met inachtneming van de bestaande reglementen en overeenkomsten, te weten:

a. De Synodale Fondsen der vier Kerken;

b. De Zending-Fondsen, met bepaling van wat tot de verschillende vertakkingen der Zending behoort;

c. De Hulpbehoevende Gemeenten Fondsen van de Kaapsche en Transvaalsche Kerken.

d. De Hulpbehoevende Theologische Studenten-Fondsen in de Kaapsche Vrijstaatsche en Transvaalsche Kerken".

Ds. A. G. DU TOIT, *gesecondeerd door Oud. J. B. SWART*, stelt voor dat 't zal worden aangenomen, *hetwelk geschiedt*, nadat Di. W. A. ALHEIT, D. J. PIENAAR Rzn., P. H. ROUX en W. F. P. MARAIS hierover het woord hebben gevoerd.

III, 2: „De geheele Vereenigde Kerk, onder de bepalingen der Wet krijgde deel aan en worde verantwoordelijk voor de Fondsen der betrokken Kerken, o.a. :

- a. Theologisch Seminarium Fonds.
- b. Predikanten Pensioen Fonds.
- c. Predikanten Weduwen- en Weezen Fonds.
- d. Hugenoten Gedenkteeken Fonds.
- e. Zendingen Opleiding Fonds.
- f. Synodaal Opvoeding Fonds.
- g. Dorkas Inrichting Fonds.
- h. Zuid-Afrikaansche Bijbelvereeniging Fonds.
- i. Arbeids-Kolonie Fonds.
- j. Robben-Eiland Fonds.

Daar alleen deelhebbers over b en c stemmen mogen, bepaalt de vergadering zich vooreerst tot de andere hier genoemde Fondsen.

PAUZE.

III, 2 is nog aan de orde.

Hierover spreken Di. F. X. ROOME, W. J. CONRADIE, J. G. DE BRUIJN en W. A. ALHEIT.

Oud. J. C. TRUTER met Oud. J. P. BENKES, wil, dat III, 1, 2, 3, 4, 5, met weglating van 2 b, c, zullen worden aangenomen.

Dit wordt dadelijk verworpen.

Ds. J. G. DE BRUIJN, ondersteund door Ds. M. SMUTS, stelt voor dat 2 i zal worden weggelaten.

Ook dit wordt door de Vergadering verworpen; waarna III, 2 a, d, e, f, g, h, i, j, aangenomen worden.

III, 2b en 3b: „De gelden van het Predd. Pensioen Fonds der Vrijstaatsche Kerk worden gestort in de kas van het P. P. Fonds der Kerk in de *Kaapkolonie*, teneinde de thans bestaande gemeenten der eerstgenoemde Kerk, zonder verdere betaling van inlegpenningen, deelhebsters te doen zijn van genoemd Fonds, onder de bepalingen der Kerk in de *Kaapkolonie*.

Ds. W. A. ALHEIT met Ds. M. C. MOSTERT stelt voor, dat deze twee punten zullen worden aangenomen.

Oud. Prof. MORREES, gesecondeerd door den Actuaris, wil dat deze twee punten (en ook III, 3 a namelijk: „Het zij een aanbeveling aan de Transvaalsche Synode om het restant van het Predikanten Weduwen- en Weezen Fonds aldaar te storten in het Algemeene Weduwen Fonds, op voorwaarde, dat de Weduwen, die thans ondersteuning ontvangen, overgenomen worden onder

bepalingen, die het Fonds regelen") naar de Commissie over de Fondsen verwezen zullen worden.

Met dit laatste Amendement vereenigt zich de vergadering.

III, 3 c: „Het Predikanten Sustentatie Fonds der Vrijstaatsche Kerke blijven ten voordeele der Vrijstaatsche Gemeenten.

Dit wordt dadelijk aangenomen.

III, 4: „Dat Plaatselijke Fondsen, d.w.z. die niet onder Synodaal beheer zijn, blijven onder het beheer der desbetreffende lichamen, tenzij het wenschelijk blijkt er anders over te beschikken.”

Oud. N. VAN DER MERWE stelt voor, dat de woorden: („tenzij beschikken”) zullen worden weggelaten.

Gesecondeerd door Ds. J. G. PEROLD, wordt dit door de Vergadering aangenomen.

III, 5: „Dat bij alle beschikking over de Fondsen gezorgd worde, dat plaatselijke belangstelling niet kome te lijden door teveel centralisatie.”

De Vergadering keurt dit goed.

IV. „Dat ten opzichte van de „gelijktelling”, de tegenwoordige handelwijze en bepalingen hieromtrent in de verschillende koloniën in zwang, blijven voortbestaan; en dat aan de kleurlingen-lidmaten in de Kerk der Kaapkolonie daar zij nu geen recht op lidmaatschap in de Kerken der andere koloniën hebben, dit recht bij en krachtens de Vereeniging, door de Vereenigde Kerk niet zal worden toegekend”.

Dit wordt toegelicht door Oud. Prof. MOORREES, die, gesecondeerd door Ds. A. FAURE, voorstelt: „Alvorens IV in behandeling wordt genomen, worde rechtsgeleerd advies ingewonnen, omtrent de wettigheid van zoodanige bepaling”.

Na bespreking door Di. P. MCLACHLAN, D. S. BOTHA, den Assessor, Di. F. W. GIE, A. C. MURRAY, F. X. ROOME en Oud. BRÜMMER, wordt 't aangenomen: en, op voorstel van Ds. J. H. VAN WIJK en den Scriba, in handen van de Rechtscommissie gesteld, die het zoeven genomen besluit uitvoeren zal.

V. „Dat door speciale wetgeving bij Parlementaire Acte, in de vier staten, voorziening gemaakt worde tegen het gevaar, dat wij bij die vereeniging kerkelijke eigendommen zouden kunnen verliezen. Dienovereenkomstig trachte elke Kerk eene Acte bij het Parlement doorgevoerd te krijgen, zooals het concept hierop volgende; met rechtsgeleerd advies naar de omstandigheden gewijzigd.

WET.

„Aangezien het wenschelijk is, dat de Nederduitsche Gereformeerde Kerk van het recht hebbe, zich te vereenigen of ineen te smelten met eene andere Kerk of Kerken in Zuid-Afrika, houdende dezelfde belijdenis als de Nederduitsch Gereformeerde Kerk van en aangezien geschillen mochten ontstaan, indien de Nederduitsch Gereformeerde Kerk van zich zou vereenigen of ineensmelten met zoodanige andere Kerk of Kerken als voornoemd, bij afwezigheid van eene Wet, verklarende zoodanig Recht als voornoemd te worden bezeten door de Nederduitsch Gereformeerde Kerk van Zij het derhalve vastgesteld door den Gouverneur van met advies en consent

van den Wetgevenden Raad en de Wetgevende Vergadering derzelve als volgt:

1. „Dat de Moderatuur van de Synode der Kerk, het besluit dier Synode om met andere Kerken te vereenigen, tezamen met deze Concept-Wet, verwijzen zal naar den kerkeraad van elke gemeente der Kerk van, voor zijn beraadslagen en besluiten erop, met meerderheid van stemmen, in een wettig geconstitueerde vergadering van zoodanigen kerkeraad”.

2. „Wanneer minstens drie-vierden der kerkeraden voornoemd hunne goedkeuring van zoodanige resolutie te kennen gegeven hebben, na erop besloten te hebben met eene meerderheid van stemmen op de wijze voornoemd, mag de Synode met minstens drie-vierden der stemmen, in een wettig geconstitueerde vergadering, weer zoodanige resolutie bekrachtigen, en terstond zoodanige vereeniging of ineensmelting tot stand brengen en aannemen en verklaren den naam (of de namen) van het lichaam (of de lichamen) waarin de respectieve eigendommen, roerende en onroerende dan gevestigd (vested) in de Synode, Ringen en de onderscheidene kerkeraden, in het vervolg gevestigd zullen wezen, en aannemen en verklaren den naam van de vereenigde of ineengesmolten Kerk”.

3. „Wanneer zoodanige vereeniging of ineensmelting (als voornoemd) tot stand is gebracht op de wijze voornoemd, zal de Synode door den Moderator en den Scriba, te dien tijde in functie, of als zoodanig ageerende, de resolutie, die de vereeniging of ineensmelting tot stand brengt transmittieren aan den Gouverneur van ter bekendmaking; en zoodanige vereeniging of ineensmelting zal beginnen en van kracht zijn, na de bekendmaking der resolutie, die dezelve tot stand brengt in de Gouvernements-Gazette dezer Kolonie.”

4. „Na de bekendmaking voornoemd zullen de Burgerlijke Rechten, bezeten door de Nederduitsch Gereformeerde Kerk voornoemd, aankleven aan (inhere in) zoodanige vereenigde of ineengesmolten Kerk, en de namen (of namen) van het lichaam (of de lichamen) aangenomen en verklaard door de Synode, als hiervoren vermeld, zullen gesubstitueerd worden voor de namen *Synode, Ring en Kerkeraad*, en de naam der vereenigde of ineengesmolten Kerk zal gesubstitueerd worden voor den naam *Nederduitsch Gereformeerde Kerk* van, op dezelfde wijze, alsof zoodanige gesubstitueerde namen woordelijk beschreven waren geweest.”

5. „Wanneer zoodanige vereeniging of ineensmelting als voornoemd tot stand gebracht is zal het niet noodzakelijk zijn de dan bestaande grondbrieven (titledeeds) van de eigendommen der Kerk te laten veranderen; maar alle transporten van eigendommen, gepasseerd door of vanwege de Kerk, na zoodanige vereeniging of ineensmelting, zullen gepasseerd worden in den naam (of de namen) gesubstitueerd als hiervoren vermeld.

6. „Deze Wet zal beginnen en van kracht zijn, na derzelve bekendmaking in de *Gouvernements Gazette* dezer Kolonie.”

Ds. D. S. BOTHA stelt voor, dat V zal worden aangenomen. Dit wordt ge-secondeerd door Ds. D. G. MALAN.

Hierover spreken Di. J. A. KOCH, J. G. DE BRUIJN, P. PEROLD, de Actuaris, Di. D. J. PIENAAR RZ., G. S. MALAN, J. C. REIJNEKE, J. C. TRUTER, A. G. DU TOIT, J. G. PEROLD, D. H. CILLIERS, P. STROEBEL, W. F. P. MARAIS en

Ouderlingen Prof. MOORREES, J. C. SCHEEPERS, J. G. LINDENBERG, N. S. VAN DER MERWE en B. J. BRÜMMER.

Onder de bespreking komen de volgende *Amendementen* ter tafel:

a. Van den Actuaris, met Oud. B. PIENAAR: „*De Concept-Wet, samen met onze Ordonnantie, worde in handen gesteld van eene Commissie, die, na 't inwinnen van rechtsgeleerd advies, indien noodig, de Synode met raad dienen zal.*”

b. Van Di. G. J. HUGO en J. G. DE BRUIJN: „In V, 2 worden gesteld, inplaats van de woorden: „Minstens drie-vierden der Kerkeraden” de woorden: „al de Kerkeraden”.

Bij de stemming verklaart de Moderator het eerste Amendement aangenomen.

(*Negende Zitting. Dinsdag 26 October 1909, blz. 27 en 28.*)

De Actuaris verzoekt, dat de besluiten door de Synode genomen in zake:

a. Kerkbode-Redactie;

b. Eenvormigheid van Kerkelijke Registers;

c. Opleiding van zendelingen;

d. Vertegenwoordiging der zusterkerken op het Curatorium der Theol. Kweekschool, verwezen zullen worden naar de Commissie van Revisie, om de noodige Wetsverandering aan te brengen.

VI. *van het Rapport der Commissie van den Raad der Kerken, komt ter tafel:*

„Na het passeeren van bovengenoemde Concept-Wet door het Parlement, zal de Moderator, op last der Synode, de Concept-Constitutie en de gepasseerde Wet, na publicatie in het kerkelijk orgaan en in een ander nieuwsblad, ter goed- of afkeuring binnen een vastgestelden tijd, zenden, met opdracht, dat het besluit des Kerkerads, in de volgende bewoording de Moderatuur zal worden toegezonden:

„Ik de ondergeteekende, Voorzitter van den Kerkeraad der Nederduitsch (Herv.) Gereformeerde gemeente, — verklaar bij deze, dat het uit de notulen van voornoemden Kerkeraad, d.d. blijkt, dat de Kerkeraad voornoemd, op datum voornoemd, in een wettig geconstitueerde vergadering, vorenstaand voorstel ter Vereeniging, met de Concept-Constitutie en de Concept-Akte, goedgekeurd (afgekeurd) heeft.

Gegeven op heden den
te

Voorzitter des Kerkerads.

Na goedkeuring van de Concept-Constitutie in de gepasseerde Wet, door drie-vierden der Kerkeraden, worden deze stukken voor de respectieve Synoden gelegd.

Na goedkeuring door drie-vierden der leden van iedere Synode, worden paragrafen 3, 4 en 5 der Concept-Wet uitgevoerd, waarna de vereeniging der Kerken een voldongen feit zal zijn.

Zoodra aan al de bovenstaande bepalingen voldaan is, in eenige Kerk, geve de Scriba dier Kerk aan den Scriba des Raads daarvan kennis, opdat de Raad de verdere stappen doen kan tot het bijeenroepen der Eerste Algemeene Synode”.

Ds. D. S. BOTHA, met Ds. W. A. ALHEIT, stelt voor: dat 't zal worden

aangenomen. Na korte bespreking vereenigt zich de Vergadering hiermede.

De Assessor stelt daarop voor: „Eene Commissie, bestaande uit den Predikant en een Ouderling van Stellenbosch en de Predikanten van de Paarl, Wijnberg en Tarkastad worden benoemd, om, staande deze Synode eene korte opsomming van de argumenten vóór en tegen de organische Kerkvereeniging op te trekken, en dezelve, desverkiezende, na goedkeuring der Synodale Vergadering, te laten drukken en aan de verschillende Kerkeraden in de Kaapkolonie, ter overweging en besluit dienaangaande, te doen voorleggen”.

Gesecondeerd door Ds. J. S. HAUMAN, wordt 't door de Vergadering aangenomen.

VII: „Dat de Raad, na goedkeuring der Vereeniging door twee of meer Synoden, het aan eene Commissie opdrage, uit de bestaande Kerkelijke Wetboeken der bestaande Kerken een Concept-Wetboek op te stellen en ter behandeling voor te leggen aan de eerste Synode der Vereenigde Kerk. In dien tusschentijd houde elke afdeeling der Kerk zich aan haar bestaand Wetboek, voorzoover het, onder de gewijzigde omstandigheden, van toepassing is”.

Ds. D. S. BOTHA, ondersteund door Ds. D. MARCHAND, heeft het volgende voorstel: VII *worde aangenomen, gewijzigd als volgt*: „Dat, na goedkeuring der Vereeniging, de Synoden der Kerken, die tot vereeniging besluiten, elk twee of meer leden benoemen, om tezamen een Commissie te vormen, aan wie 't opgedragen zal worden: uit de bestaande Kerkelijke Wetten der onderscheidene Kerken een Concept-Wetboek op te stellen, enz. enz.”.

Dit draagt de goedkeuring der Vergadering weg.

De verdere behandeling van deze zaak, de Kerkvereeniging betreffende, wordt nu uitgesteld, totdat de Rapporten van de verschillende Commissiën, in dezen benoemd, zullen zijn ontvangen”.

De zaak kwam pas weer te berde in de *Vier-en-Twintigste Zitting, Woensdag 17 November 1909.* (blz. 75—77).

„Na de pauze is, volgens besluit in den morgen genomen, *de zaak van de Kerkvereeniging aan de orde.* Gelezen wordt het Rechtsgeleerd Advies, door de Rechts-Commissie ingewonnen in zake IV van het Rapport van de Commissie van den Raad der Ned. Ger. Kerken *re* Kerkvereeniging. Voorts ook het Rapport van de Commissie benoemd om, met inachtneming van de bestaande Ordannantie No. 7 van 1843, en na 't inwinnen van rechtsgeleerd Advies, een Concept-Acte van Vereeniging aan de H.Ew. Vergadering voor te leggen.”

OPINIE.

1. De twee onderwerpen, die hoofdzakelijk mij voor advies worden voorgelegd, zijn:

a. De kwestie van den *Status* van kleurlingen-lidmaten, en

b. De kwestie van de mogelijkheid eener (toekomstige) *Synodus Contracta*, — en in hoeverre in beide gevallen het raadzaam is, dat in eene op te stellen Concept-Acte, op dit punt o.a. worde gelet. Aangaande de laatste kwestie *b* heb ik niet veel informatie vóór mij, doch daar zij in de „instructies” voorkomt, zal ik trachten daarover ook inlichting te geven.

2. Aangaande de kwestie van kleurling-lidmaatschap is het niet bepaald duidelijk, dat wetgeving noodig is — met het oog o.a. van zekere gezegden (dicta) van twee Rechters in de zaak BOEDLOFF vs. ROBERTSON (4 *Scarle*, pag. 128, ad pag. 138 en 143); en op de bepalingen van Secties 3 en 4 van de Ordonn. No. 7, 1843); en aangezien niemand in staat zou zijn (naar ik geïnstrueerd ben) te zeggen, dat, onder een vereenigd stelsel, hij verstoken was van rechten, die hij te voren genoten had; dat derhalve hem feitelijk geen leed (damnum) aangedaan werd.

3. Doch in eene kwestie van dezen aard, — *in Confesso* een van belang — schijnt het stellig raadzaam zaken niet *in dubiis* te laten, maar duidelijk dien-aangaande te bepalen, in zooverre waarschijnlijk, als dit geschieden kan, zonder daardoor buitenmate de discretie der Kerk voor de toekomst te beperken. Ook staat er, op te letten, dat, terwijl de Wetten en Bepalingen der „Nederd. Hervormde of Gereformeerde Kerk” bepaaldelijk het principe daargestellen (Art. 3), dat „tot elk dezer bijzondere gemeenten behooren alleen blanken”; en alweer: „de Kerk laat geen gelijkstelling toe tusschen blanken en kleurlingen”; daar geen gelijksoortige bepalingen (althans in expresse bevoordingen) in de Kerkwetten van de O. R. V. en Natal schijnen te zijn (zie Art. 6 der respectieve Wetboeken). Indien het dan de bedoeling is: het principe van gelijkstelling uit te sluiten, is het — ter voorkoming van mogelijke moeilijkheden, m. i. stellig raadzaam hieromtrent, in de op te stellen Concept-Acte duidelijk voorziening te maken.

4. Maar op welke wijze? Men kan hieromtrent o.a. één van drie koersen volgen: *a.* Neerleggen dat, wat de O. R. K., Transvaal en Natal betreft, het principe in het zoover aangehaald Art. 3 van de Wetten en Bepalingen van de Nederd. Herv. of Geref. Kerk gelden zal; of *b.* zonder in de Concept-Akte daaromtrent definitief iets te bepalen, kan men expresselijk verklaren, dat de Synode van de Vereenigde Kerk de macht hebben zal, dat het voor haar „Competent” zal zijn, van tijd tot tijd naar goedvinden den *Status* te verklaren van kleurling-lidmaten der Kerk en te omschrijven tot welke rechten of privilegiën zij gerechtigd zijn; of *c.* neer te leggen en te bepalen, dat, op het punt van gelijkstelling, de tegenwoordige handelwijze en bepalingen hieromtrent, in de verschillende Koloniën in zwang, (zullen) blijven voortbestaan, enz. (Zie Art. III van het „Rapport”). Ik meen, dat eene bepaling in den geest van dit artikel van het Rapport (IV) doeltreffend zal zijn. Wil men echter hierin later andere voorzieningen maken, dan zal het noodig zijn, zich daaromtrent naar het Parlement te begeven, tot verkrijging van de noodige authorisatie. Wil men echter, mogelijk, die macht eenvoudig in de handen van de Synode laten, dan meen ik, dat ik eene bepaling op zinsnede *b.* zou verleenen. Heel waarschijnlijk bestaat er dan ook eene verstandhouding, dat de handelwijze, in Art. 4 aan de hand gegeven, volgen zal.

5. Wat aangaat de kwestie van eene mogelijke Synodus Contracta, staat er op te letten, dat hierin de Synode dezer Kolonie groote vrijheid bezit, in termen van de wijziging, in Sektie 3 van Akte 9 van 1898 daar gesteld. Daarentegen hebben wij het feit, dat in Art. 110 van de O. R. K., Art. 10 van *Natal* en Art. 78 van de *Transvaal* (als ik mij korthedshalve zoo mag uitdrukken) er een stipte bepaling voorkomt, dat, van elke gemeente, de predikant en een ouderling tegenwoordig moet zijn. Wel is waar bestaat er, naar ik

versta, geen Kerkordonnantie in die koloniën, en meen ik, dat de Kerken in die Koloniën bevoegd zijn, hierin andere voorziening te maken. Toch, met het oog op het gebruik, thans daar in zwang, is het m. i. raadzaam, dat, men ook op dit punt, in de Concept-Akte (desverkiezende) aan de Synode der Vereenigde Kerk, de volle macht en bevoegdheid zal toekennen, om van tijd tot tijd indien zij het wenschelijk beschouwt, nadere bepalingen te maken aangaande het regelen, wijzigen, veranderen of vermindering van de samenstelling der Synode. Wil men mogelijk eene voorwaarde (provisi) dan kan zulks natuurlijk geschieden.

6. Ik vrees, dat ik wat breedvoerig geadviseerd heb, maar de kwestie is natuurlijk een van belang, en het een en ander *en passant* onder de aandacht te brengen, kan mogelijk dienstig zijn, aangaande den inhoud en omtrek van de bedoelde wetgeving, en eenige instructies dienaangaande, die wenschelijk mogen zijn.

Kamers, 12 Nov. 1909.

A. J. MCGREGOR.

Ds. D. F. MALAN, die vroeger kennis gegeven heeft, dat hij aanvraag doen zal om revisie van het besluit, inzake „de naam van de Vereenigde Kerk”, ontvangt nu gelegenheid zulks te doen.

Revisie toegestaan zijnde, stelt hij voor: „De naam der Vereenigde Kerk zij, zooals voorgesteld door den Raad der Kerken, (zie Hand. der 2de vergadering, pag. 10). Doch, om een mogelijk misverstand te voorkomen, worde het aangenomen voorstel alzoo gewijzigd: „De Vereenigde Kerk zal bestaan uit de Nederduitsche Gereformeerde en de Nederduitsche Hervormde of Gereformeerde Gemeenten, die thans tot haar behooren of later behooren zullen, en zal bekend zijn onder den naam: „De Nederduitsche Gereformeerde Kerk van Zuid-Afrika”.

Gesecondeerd door Ds. P. G. J. MEIRING, volgt er een discussie waaraan deelnemen: Oud. Prof. MORREES, de Assessor, Di. P. G. J. MEIRING, D. S. BOTHA, de Actuaris en de Moderator, nadat diens plaats in de stoel door de Assessor was ingenomen. Na hem spreken nog: Di. K. P. ALBERTIJN, G. F. C. VAN LINGEN, A. F. LOUW, D. H. CILLIERS, D. WILCOCKS en oud. Ds. G. A. MAEDER en J. G. Lindenberg.

Ds. D. S. BOTHA heeft het volgende Amendement: „De vergadering blijve bij het besluit tevoren over deze zaak genomen”.

Dit wordt gesecondeerd door Ds. M. C. MOSTERT.

Bij de stemming wordt het voorstel besluit der vergadering.

Terugkeerende tot IV van het Rapport van de Commissie van den Raad der Kerken, spreken daarover: Di. A. FAURE, S. W. VAN NIEKERK, G. F. C. VAN LINGEN, de Assessor, Oud. H. L. DE WAAL en B. BRÜMMER.

Ds. FAURE, ondersteund door Ds. D. J. PIENAAR Rzn., stelt voor: „Aangezien vele moeilijkheden de Organische Vereeniging der Kerken in den weg staan, die alleen door een Speciale Acte van het Parlement uit den weg geruimd kunnen worden;

„Aangezien die moeilijkheden aanleiding geven kunnen tot verwikkelingen, tot scheuring en tot schade van de Kerk;

„Zoo besluite de Synode het Rapport van den Raad der Kerken, inzake de Organische Vereeniging der Kerken, naar hem terug te verwijzen, met verzoek, voor de aanstaande Synode een beredeneerd voorstel te brengen, waarin voorziening gemaakt wordt voor het Bestuur der Vereenigde Kerk door Kerkeraden, Ringen, Provinciale Synoden en eene Synodus Contracta.

Ds. S. W. VAN NIEKERK dient, als Amendement, het volgende in: „Ten opzichte van „gelijkstelling” besluite de H. E. Synode aan te bevelen, dat er, in het Wetboek der Vereenigde Kerk, niets zal worden gezegd, omtrent „Kleurling-Lidmaten”, maar dat op hen zoowel als op de Blanke Lidmaten der Vereenigde Kerk, Art. 49 van de Wetten en Bepalingen der Ned. Geref. Kerk van Zuid-Afrika zal worden toegepast, met de volgende wijzigingen: In alinea 5 worde het woord „zullen” veranderd in „mogen”; en in alinea 16 worde het woord „gelieven” veranderd in „vrij staan”.

Dit wordt gesecondeerd door Ds. M. G. POTGIETER.

Oud. J. G. LINDENBERG is nog aan het woord als 't tijd is te adjourneeren.

Vijf en twintigste zitting, Donderdag 18 Nov. 1909).

Oud. J. G. LINDENBERG, die gisteren bij de sluiting nog aan het woord was, zet de discussie over IV van het Rapport van de Commissie van den Raad der Kerken voort.

Na hem spreken: Ouderlingen Ds. G. A. MAEDER, B. KLOPPER en Di. D. S. BOTHA, F. X. ROOME, J. G. DE BRUIJN, L. M. KRIEL, A. G. F. SCHOEVERS, D. F. MALAN, H. J. L. DU TOIT, A. C. MURRAY, J. H. V. WIJK en D. MARCHAND.

De volgende *Amendementen* komen ondertusschen ter tafel:

1. Van Ds. D. S. BOTHA, met Ds. H. J. L. DU TOIT: „IV van het Rapport worde aangenomen, met de bepaling, dat 't in de voorgestelde Parlements-Acte tot Vereeniging der Kerken zal worden opgenomen.”

2. Van Ds. F. X. ROOME, met Ds. J. G. DE BRUIJN: „IV, dat luidt: „Dat ten opzichte van gelijkstelling, de tegenwoordige handelwijze enz. worde geschrapt.”

3. Van Oud. J. G. LINDENBERG met Oud. W. VAN SCHALKWIJK: „De Synode neme geen besluit omtrent IV van het Rapport, maar drage 't aan de verschillende Kerkenraden op, waar er gekleurde leden zijn, te trachten: zoodanige leden te bewegen vrijwillig over te gaan tot een Zendinggemeente, of zich tot een Zendinggemeente te vormen, belovende zoodanige Kerkeraden die Zendinggemeenten met geldelijke bijdragen als anderszins te ondersteunen.”

Op een wenk van den Moderator laat Ds. D. VILJOEN, het Amendement door hem ingediend, tot later overstaan.

(Zes en twintigste zitting, Vrijdag 19 Nov. 1909).

IV. *Van het Rapport van de Commissie van den Raad der Kerken is nu weer aan de orde.*

Aan de discussie, die hierover volgt, nemen deel: Di. A. J. PEPLER, J. C. REIJNEKE, J. W. LOUW, D. J. MALAN, J. D. HORAK, A. B. CILLIERS, J. P. WOLHUTER, W. A. ALHEIT, P. J. PEROLD, D. F. C. VAN LINGEN, D. VAN VELDEN, P. G. J. MEIRING en Ouderlingen Prof. MOORREES, N. J. S. VAN DER MERWE, J. A. P. LAURIE, P. CONRADIE, J. J. EKSTEEN, C. VILJOEN en J. G. OLIVIER.

Bij de stemming wordt het Amendement van Ds. D. S. BOTHA aangenomen met 119 stemmen tegen 92 voor het voorstel van Ds. A. FAURE.

Aanteekening, dat zij in de minderheid gestemd hebben, wordt verzocht door Oud. N. J. VAN RENSBURG en Di. J. C. REIJNEKE en A. FAURE.

Na de pauze besluit de Vergadering — daar het Rapport van de Commissie van den Raad der Kerken re Kerkvereniging afgehandeld is — het Comité-Generaal op te heffen.

Dit geschied zijnde, stelt Ds. P. VILJOEN, ondertekend door Ds. G. F. C. VAN LINGEN voor: „De Synode beslute het reeds genomen besluit, over de wenschelijkheid der Organische Vereeniging der Kerken te bekrachtigen, maar:

Aangezien de uitvoering daarvan voor het tegenwoordige met vele moeilijkheden gepaard gaat;

Aangezien zij van gevoelen is, dat er niet genoegzaam licht op meer dan één punt bestaat;

Aangezien de vergadering oordeelt, dat eene zaak van zulk een ingrijpenden aard niet inderhaast mag worden doorgedreven;

Aangezien zij van gevoelen is, dat deze zaak eerst door de verschillende Kerkeraden en Gemeenten in overweging behoort genomen te worden;

Zoo besluit zij, deze zaak uit te stellen tot de volgende Synodale Vergadering. Voorts draagt zij aan de Afgevaardigden naar den Federalen Raad der Kerken op om verdere informatie, en aan de verschillende Afgevaardigden om het gevoelen van hunne Kerkeraden en Gemeenten in te winnen en bij de volgende Synodale Vergadering rapport te doen.”

Als Amendement stelt Ds. D. S. BOTHA daarop voor; „Na veel gebed en na rijp beraad beslute deze Vergadering onder biddend opzien tot God, met het oog op de welvaart van ons volk, de vruchtbaarheid van onze Kerk, de belangen van het Godsrijk en de eer van den Drieënigen God, tot eene Organische Vereeniging met de Kerken in de naburige Koloniën, reeds genomen, en wel volgens de besluiten reeds hieromtrent door deze Vergadering genomen, welke besluiten hiermede bekrachtigd worden.”

Dit wordt gesecondeerd door Ds. A. MCGREGOR.

Ds. H. J. PIENAAR met Ds. J. G. J. KRIGE, heeft een tweede Amendement: „Aangezien de kwestie van den naam der Vereenigde Kerk geenszins op bevredigende wijze is opgelost, en aangezien wij aangaande de kwestie van de rechten der Kleurling-Lidmaten, zelfs na ingewonnen Rechtsadvies, geen verzekering hebben, dat, wat door de Synode daaromtrent besloten is, door Parlementaire Acte zal worden bekrachtigd, — zoo beslute de H. E. Vergadering, de zoo gewichtige zaak der Organische Kerkvereniging naar de Federalen Raad terug te verwijzen, die, vooral met het oog op de hierboven genoemde kwesties, degelijk en grondig onderzoek instellen zal.”

Bij de stemming wordt het Amendement van Ds. D. S. BOTHA aangenomen met 99 stemmen tegen 84 voor dat van Ds. H. J. PIENAAR.

Aanteekening, dat zij in de minderheid gestemd hebben, wordt verzocht door: Di. VAN VELDEN, D. J. PIENAAR Rz., D. VILJOEN, Z. DE BEER, A. G. T. SCHOEVERS, A. FAURE, G. F. C. VAN LINGEN, P. VAN HUIJSSTEEN, J. H. VAN WIJK en Ouderlingen N. VAN DER MERWE, W. S. J. LOMBAARD en M. J. OLIVIER.

Het Rapport van de Commissie, door de Synode benoemd om, met inacht-

neming van de bestaande Ordonnantie No. 7 van 1843 (zooals geamendeerd door Acte 9 van 1898), en, na het inwinnen van Rechtsgeleerd Advies, een Concept-Acte van Vereeniging aan de H. E. Vergadering voor te leggen — wordt gelezen en in behandeling genomen.

RAPPORT

van de Commissie door de Synode benoemd, om, met inachtneming van de bestaande Ordonnantie No. 7 van 1843 (zooals geamendeerd door Acte 9 van 1898) en na het inwinnen van rechtsgeleerd advies, een Concept-Acte van Vereeniging aan de HoogEerwaarde Vergadering voor te leggen.

Uwe Commissie is, na het inwinnen van rechtsgeleerd advies en na de zaak rijpelijk overwogen te hebben, ertoe gebracht, aan de HoogEerwaarde Vergadering aan te bevelen, dat, indien de Synode tot eene organische vereeniging besluiten mocht, zij het aan eene Commissie opdrage, om, *te zamen met vertegenwoordigers der betrokken Kerken, eene Akte op te stellen*, waardoor het recht tot vereeniging zal worden verkregen onder de volgende voorwaarden:

1. Dat aan de Vereenigde Kerk zullen worden gewaarborgd, alle rechten en voorrechten, vervat in de Ordonnantie No. 7 en de Emendatie-Acte van 1898.
 2. Dat de Vereeniging tot stand zal komen onder de voorwaarden, door den Raad der Kerken aanbevolen en door de Synoden goedgekeurd.
 3. Dat de rechten van kleurling-lidmaten er in bepaald zullen worden volgens besluit van den Raad der Kerken.
 4. Dat de Vereenigde Kerk het recht hebben zal, hare Constitutie, wat de samenstelling der Synode betreft zoodanig te wijzigen, dat zij eene Synodus Contracta of eene Algemeene Synode met Provinciale Synoden hebben mag."
- Met verschuldigten eerbied noemen wij ons: Van de HoogEerwaarde Vergadering de dw. Dienaren en Broeders,

D. S. BOTHA, *Voorzitter.*
 W. A. JOUBERT.
 D. J. PIENAAR Azn.
 J. G. KRIGE.
 A. MOORREES.
 J. P. VAN HEERDEN, *Scriba.*

Ouderling Ds. G. A. MAEDER stelt daarop voor: „Dat dit Rapport zal worden aangenomen.”

Gesecondeerd door Ds. J. S. HAUMAN, vereenigt zich de Vergadering met dit voorstel.

De Commissie, in dit voorstel bedoeld, werd benoemd in de Zeven en twintigste zitting, Maandag 22 Nov. 1909, blz. 88. (*Commissie voor Acte tot Vereeniging*).

„Te acht ure in den avond bijeengekomen, worden tot leden van de Commissie om, samen met vertegenwoordigers der betrokken Kerken, eene Parlements-Acte tot vereeniging der Kerken op te trekken, benoemd: Ds. J. R.

ALBERTIJS Sr., Ouderling, Prof. MOORREES, de Actuaris (Ds. J. P. VAN HEERDEN) en Ds. D. S. BOTHA."

In de acht en twintigste zitting, Dinsdag 23 Nov. 1909, werden de leden van den Federalen Raad gekozen. Wij lezen, a. w. blz. 90 en 91 :

De Scrutineers leveren hun rapport in over de stemmen, uitgebracht voor leden van den Federalen Raad. Daaruit blijkt, dat met volstrekte meerderheid van stemmen gekozen zijn, benevens de leden van de Moderatuur, Ouderl. Prof. MOORREES, Di. W. A. ALHEIT, H. A. JOUBERT, D. S. BOTHA en P. G. J. MEYRING. Op het tweetal voor de ontbrekende vijf leden komen: Di. J. R. ALBERTIJS SR., D. F. MALAN, D. J. PIENAAR RZN., G. S. MALAN, G. MURRAY, J. C. TRUTER, D. J. LE R. MARCHAND, H. J. L. DU TOIT, J. G. J. KRIGE, en P. H. ROUX. Hieruit worden gekozen: Di. D. F. MALAN, J. R. ALBERTIJS SR., G. S. MALAN, G. MURRAY en D. J. PIENAAR RZN.

De vergadering besluit de volgenden op de lijst, nam. Ds. J. C. TRUTER, D. J. LE R. MARCHAND, J. G. J. KRIGE, en H. J. L. DU TOIT tot Secundi te benoemen, hebbende Ds. P. H. ROUX verlof bekomen, zijn naam terug te trekken.

De bepaling van de volgende Synode (Post-Acta) hield ook verband met de Organische Federatie.

„Besloten wordt, dat de volgende Algemeene Kerkvergadering over vijf jaren zal gehouden worden, en wel op den Donderdag in de derde week van October 1914. Mocht 't echter blijken, dat de uitslag van de stemming van de verschillende Kerkeraden ten gunste van de Organische Vereeniging der Kerken, of dat er andere omstandigheden zijn, die, naar haar oordeel 't noodzakelijk maken, zal de Synodale Commissie het recht hebben, de Algemeene Kerkvergadering vroeger bijeen te roepen”.

Tot zoover onze Kaapsche Acta.

Hoe deze voorstellen in de andere Kerken ontvangen zijn, leeren wij uit een Rapport om de H. E. Vergadering van den Federalen Raad voor te lichten, inzake de besluiten, door de verschillende Synoden genomen, op de aanbevelingen des Raads.

„Aanbevelingen in 1909,

I. *Re Vereenigd Kerkblad*.

De Synode der Kaapsche Kerk keurde 1, 2, 3, 4, 6, 7, 10, 11, 12 goed; als ook 5, met de volgende wijziging: „bij voorkeur een predikant”; schrapte 8 en nam geen besluit re 9.

De Kerk in Transvaal nam I met al de onderdeelen 1—12 aan, en gaf voorts de volgende wijzigingen aan de hand:

a. Het formaat worde meer doelmatig gemaakt, dan door den Raad voorgesteld.

b. De naam van het blad zij: „*De Kerkbode*”, vereenigd met „*de Fakkel*” en „*de Vereeniging*”.

c. Het blad worde, zoo mogelijk, te Stellenbosch uitgegeven.

De Kerk in Natal nam de aanbeveling omtrent het „*Vereenigd Kerkblad*” in haar geheel aan.

De Kerk in den O. V. S. nam de aanbeveling in haar geheel aan, en gaf

aan de hand: „dat 't beeld van den brandenden Fakkelt op het couvert blijve”.

Aanbeveling II. Eenvormigheid der Kerkelijke Registers en Vormen.

1 wordt door de *Kaapsche Synode* goedgekeurd, met de volgende wijziging: „In den vorm van geloofsbrief worden de woorden: „Voorzitter des Kerkerads” weggelaten.

2, 3, 4, 5 worden onveranderd aangenomen.

De Synoden van *Transvaal* en *Natal* hebben deze Aanbeveling in haar geheel onveranderd aangenomen.

Die van den *O. V. S.* heeft de Aanbevelingen aangenomen met uitzondering van 5.

Aanbeveling III. Veelwijverij.

De Synode der *Kaapsche Kerk* heeft deze Aanbeveling, zooals door den Raad voorgesteld, aangenomen. Het besluit der *Transvaalsche Kerk* was: „Deze zaak worde verwezen naar de Algemeene Zending's Conferentie, die te *Bloemfontein* staat gehouden te worden”.

De Synode van *Natal* keurde het voorstel, door Ds. *SCHOON* op de vergadering van den Raad ingediend, goed.

De Synode van de *O. V. Staat* heeft haar niet in behandeling genomen.

Aanbeveling IV.

De Synoden van de *Kaap*, *Natal* en *O. V. S.* hebben haar goedgekeurd; die van *Transvaal* heeft haar verworpen.

Aanbeveling V.

Met wat hier aanbevolen wordt, hebben de Synoden van de *Kaap*, *Transvaal*, *Natal* en *O. V. S.* zich vereenigd.

Aanbeveling VI.

Door de *Kaapsche Synode* aangenomen, door de Synoden van *Transvaal* en *Natal* verworpen en door die van den *O. V. S.* niet in behandeling genomen.

Aanbeveling VII.

Door de *Kaapsche Synode* naar haar Commissie van Revisie verwezen. Door die van *Transvaal* en *Natal* aangenomen en die van den *O. V. S.* niet behandeld.

Aanbeveling VIII.

Hierop antwoordde de *Kaapsche Synode bevestigend*. Voorts droeg zij 't aan den Raad der Kerken op, om hieromtrent verder onderzoek te doen, en een beredeneerd voorstel te leggen voor de volgende Synode.

De Synoden van *Transvaal*, *Natal* en *O. V. S.* hebben hieromtrent geen besluit genomen.

Aanbeveling IX.

Door de *Kaapsche Synode* verwezen naar den Raad der Kerken.

Door de Synode van *Transvaal* en *Natal* aangenomen, door die van den *O. V. S.* niet behandeld.

AANBEVELING RE VEREENIGING DER KERKEN.

De *Kaapsche Synode* nam deze aanbeveling aan met 99 tegen 84 stemmen; die van *O. V. S.* met 62 tegen 18; en die van *Transvaal* en *Natal* namen haar met unanieme stemmen aan.

De kansen voor het tot stand komen der Federatieve Unie onzer Kerken stonden dus prachtig.

De Commissie van den Raad der Ned. Geref. Kerken in *Zuid-Afrika*, re Kerkvereniging, aangesteld den 16^{den} Maart 1907, had het in den aanhef van haar Rapport, hetwelk de grondslag uitmaakte voor de door de Synodes behandelde punten, zoo kort en welsprekend uitgedrukt :

„Wij achten de organische vereeniging der Ned. Ger. Kerk in *Zuid-Afrika* (Kaapkolonie), der Ned. Ger. Kerk in de *O. R. K. (Vrijstaat)*, der Ned. Ger. Kerk van *Natal* en der Ned. Herv. of Ger. Kerk van *Zuid-Afrika (Transvaal)* wenschelijk.

1. Omdat de Kerken feitelijk één zijn in :
 - a. geloofsbelijdenis ;
 - b. regeeringsvorm ;
 - c. toepassing der kerkewet, en
 - d. opleiding en toelating van Leeraren.
2. Omdat de Kerk, alzoo vereenigd, beter behartigen kan :
 - a. de opleiding van predikanten, zendingen en onderwijzers ;
 - b. de wetgeving, administratie en tucht ;
 - c. opvoeding en zendingswerk, en
 - d. de fondsen.
3. Omdat zij zich dan met des te meer gezag en invloed kan laten gelden op onderscheidenerlei gebied :
 - a. kerkelijk (tegenover andere Kerken) ;
 - b. burgerlijk (bij de Regeering) ;
 - c. maatschappelijk (in de samenleving).
4. Omdat de leden der Kerken één zijn in :
 - a. afkomst ;
 - b. taal, en
 - c. vaderland.
5. *Omdat de algemeene beweging tot vereeniging van Zuid-Afrika op staatkundig gebied, thans zoozeer nagestreefd, de overtuiging versterkt, dat wij behoefte hebben aan meer geestelijke eenheid, die ook door onze kerkvereniging zeer bevorderd zal worden”.*

Uitnemend gezegd, niet waar ?

Dit laatste punt is van het hoogste belang. *Zuid-Afrika* staat in het teeken der Unie. Met groot geduld en ontembare energie werd die Unie nagestreefd. Op heerlijke wijze kwam zij tot stand. Geheel *Zuid-Afrika* geniet de vruchten. Wat scherpzinnige koppen reeds vroeger als de *conditio sine qua non* van bloei en welvaart voor *Zuid-Afrika* beschouwden, heeft God de Heere in en door en na den oorlog tot stand gebracht. Men walgt van broederbloed. Men gruwet van broedermoord. Men snakt naar broederliefde. De politieke Unie is dus met groot talent tot stand gebracht en de dag, waarop dit merkwaardig feit plaats vond, behoort onder de publieke feestdagen van *Zuid-Afrika*. Hulde aan de mannen, die deze Unie tot stand brachten. Hulde inzonderheid aan den man, dien God tot zoo groot een

werk heeft geroepen. Gelijk hij zelf dezer dagen, bij de hoeksteenlegging van een gedenksaal zoo voortreffelijk zeide :

„Generaal BOTHA wenschte de gemeente geluk met de viering van haar jubileum, in verband waarmede de hoeksteen gelegd werd. Hij wees op de verantwoordelijkheid, die op jonge *Zuid-Afrikansers* rust, bij het tot stand brengen van het toekomstig werk van de Unie en op de plichten van ouders, bij het opvoeden hunner kinderen, welke zoodanig moest zijn, dat ze bekwaam gemaakt werden voor het dragen van die verantwoordel'jkheden. Karakter zeide hij, was meer dan rijkdom of kennis, en het karakter van eene natie was het karakter van haar inwoners. *Hij schreef het in 't verleden door de Kerk gedane werk hieraan toe en was er zeker van, dat het werk in de toekomst op dezelfde grondslagen zou worden voortgezet.* Op die wijze zou *Zuid-Afrika* een der meest welvarende landen in de wereld worden. *Gods vinger was merkbaar in het feit, dat de eerste premier van Zuid-Afrika iemand was, die, naar het best van zijn vermogen tegen de andere sectie der bevolking gestreden had. God had een wonder bewerkstelligd, in het tot stand brengen van de Unie van Zuid-Afrika en zij moesten samenwerken om het een oprechte en gezonde Unie te doen zijn.* ¹⁾

Men ziet, de Unie der Kerken kwam, op wat de Duitschers noemen : een *psychologisch moment*. Toen onze Synode derhalve een Commissie voor de Acte tot vereeniging benoemde, op den 22 Nov. 1909, bestaande, behalve uit de vertegenwoordigers der zusterkerken, uit de Heeren Ds. J. P. ALBERTIJN SR., Prof. A. MOORREES, Ds. J. P. VAN HEERDEN en Ds. D. BOTHA, hadden deze Vaders niet den omslachtigen weg te bewandelen, van tot verschillende Volksraden zich te moeten wenden, doch kon de zaak onmiddellijk worden behandeld door het inmiddels gestichte Unie-Parlement. Bij de debatten werden somtijds stemmen gehoord, (evengoed als in de Synoden) van mannen, tot wier zielen blijkbaar de heerlijkheid eener federatieve Unie onzer Kerken nog niet was doorgedrongen. Toch had de voorsteller, H. C. VAN HEERDEN, L. V. de voldoening, dat, met slechts weinig emendaties, de Nederdu'tsche-Gereformeerde-Kerken-Vereenigings-Akte, ook na derde lezing tot stand kwam. Wij geven dat historisch dokument, hetwelk de kerkelijke en politieke Unie van *Zuid-Afrika* met heldren en vroolijken metaalklank inluidt, aan het einde van dit hoofdstuk, in de beide talen, gelijk het is gepubliceerd (helaas, ook in de leelijke nieuwe spelling). Volgens art. 2 moet nu de zaak voor de kerkeraden komen en wordt er eene meerderheid van telkens drie vierden van de aanwezige leden toe vere'scht. Is deze gevonden, dan moeten de Synoden samenkomen en

¹⁾ Vgl. „*Ons Land*” van 24 Oct. 1911.

wordt er eene meerderheid van minstens drie vierden van de leden alsdan en aldaar tegenwoordig, op eene behoorlijk bijeengeroepen vergadering:

- a. Om het besluit, tevoren als voorzeggd aangenomen, te bevestigen;
- b. Na de toestemming tevoren verworven, met behoorlijk gemachtigde vertegenwoordigers van de andere gezegde Nederduitsch Gereformeerde Kerken of eenige ervan, welke van plan zijn zich als voorzeggd te vereenigen, den naam te verklaren, die gezegde Vereenigde Kerk dragen zal.

De eerste Synode der Vereenigde Kerk zal hebben te beslissen over het nieuwe Wetboek, waarvan reeds belangrijke onderdeelen door den Raad der Kerken zijn vastgesteld. Vermoedelijk zullen de vroegere Ned. Geref. Kerken van de *Kaapkolonie* van den *O. R. V.*, van *Natal* en *Transvaal* nu eenvoudig worden veranderd in *Provinciale Synoden*. De constitutie van de *Algemeene Synode* behoort, met het oog op den verren afstand en de kosten, te breken met het tegenwoordige Kaapsche systeem. „De Synode is samengesteld uit alle dienstdoende predikanten der Ned. Geref. Kerk in *Zuid-Afrika* en eenen ouderling of oud-ouderling, door elken kerkeraad te kiezen. De kerkeraad van de *Kaapstad* zal twee ouderlingen afvaardigen. (Art. 81). Wat ons te wachten staat op wetgevend geb'ed, is in het Rapport van den Raad der Kerken ¹⁾ voorgesteld op deze wijze;

2. „Het bestuur der Vereenigde Kerk berust op de Ringen eene Synode. Elke gemeente worde vertegenwoordigd door een kerkeraad; elke groep van ongeveer veertien gemeenten door een Ring; alle gemeenten samen door de Synode.

„De kerkeraad zij samengesteld uit den dienstdoenden Predikant of Predikanten, de ouderlingen en de d'akenen der gemeenten; de Ring uit de dienstdoende Predikanten en een ander, door elken kerkeraad afgevaardigd kerkeraadslid onder zijn ressort; de Synode uit twee Predikanten en twee leden van elken Ring, door de respectieve Ringen verkozen, benevens de leden der Synodale Commissie. De Synodale Commissie bestaat uit de leden van de Moderatuur der Synode en twaalf door de Synode, uit de onderscheiden kerkeraden gekozen, leden. De leden der Synodale Commissie zijn EX OFFICIO de volgende Synode.

De leden der eerste Synode zullen zijn de leden van de Moderatuur van elk der Gefedereerde Kerken, benevens twee afgevaardigden uit elke der bestaande Ringen, gekozen als boven gezegd. De Natalsche Kerk zal voor dit doel als een Ring moeten worden beschouwd.

3. De Synode zal het wetgevende lichaam der Vereenigde Kerk zijn.

Alle voorstellen voor de Synode moeten minstens drie maanden vóór de

¹⁾ *Handelingen der Tweede Vergadering van den Raad der Kerken in Zuid-Afrika*, gehouden te Stellenbosch, den 3^{den} Maart 1909, en volgende dagen blz. 28-30.

zitting in handen van den Scriba-Synodi zijn, ter publicatie in 't Kerkelijk Orgaan, ter kennisname der Kerkeraden en ter behandeling der Ringen. De Synode zal echter, in dringende gevallen, ook later ingekomene voorstellen, geene wetsveranderingen betreffende, mogen behandelen.

Voorstellen voor de Synode mogen worden gedaan door Ringen, Kerkeraden, Predikant(en) gekozen afgevaardigden naar de Synode. Alle niet-gecensureerde leden der Kerk mogen verzoekschriften inzenden.

4. De bovengenoemde constitutie stellen wij voor om de volgende redenen :

a. Een kleine Synode kan het werk gemakkelijker, met meer spoed en meer degelijkheid, verrichten dan een groot lichaam, dat ongeveer vijf-honderd leden zou moeten tellen, volgens het nu bestaande getal gemeenten.

b. De onkosten van een groote Synode zouden zeer hoog loopen vooral ook met 't oog op den verren afstand van vele Gemeenten, naar de Synode. De onkosten der jongste Kaapsche Synode alleen hebben ruim £ 6000 be-loopen.

c. Den leden van het Kerkbestuur, die niet naar de Synode gaan, wordt overvloedig gelegenheid gegeven, om de voorstellen voor de Synode rijpelijk te overwegen in de Ringvergadering.

d. Door deze dubbele bespreking (in Ring en Synode) heeft de Kerk een grooteren waarborg, dat hare besluiten ten meesten voordeele der Kerk zullen zijn.

e. In dit geval zullen vele Gemeenten niet van den dienst der Leeraren verstoken zijn, tijdens de zitting der Synode".

Dit zijn derhalve de lijnen, waarlangs ons toekomstig kerkelijk leven zal loopen !

Voor het oogenblik wordt de zaak voor de aandacht der Kerkeraden gebracht, gelijk wij lezen in de *Handelingen der Derde Vergadering van den Raad der Ned. Geref. Kerken in Zuid-Afrika, gehouden te Bloemfontein*, den 1sten Maart 1911, en volgende dagen (blz. 23 en 24).

„De H.Ew. Voorzitter stelt aan de orde het beschrijvingspunt over de Parlementaire Akte, dat door Ds. A. J. LOUW was ingezonden, en nu door hem wordt ingeleid: „De Raad der Kerken bespreke de Parlementaire Akte, met de aangebrachte emendaties, re de Kerkvereeniging, en overwege de wensche-lijkheid van eene duidelijke uiteenzetting en aanbeveling der zaak onder de aandacht der Kerkeraden te brengen, alvorens over de geheele kwestie ge-stemd zal moeten worden". Hij eindigt zijn toespraak met het volgend voorstel te doen, dat Ds. D. S. Botha secondeert: „De Raad kennis nemende van het besluit, door de Synode van ieder der vier Gefedereerde Kerken ge-nomen, inzake de organische vereeniging dier Kerken :

1. Verblijdt zich met dankbaarheid jegens den Heer, over de aanname van het concept-voorstel van zoodanige vereeniging, door dezen Raad voorgelegd;

2. Verheugt zich tevens erover, dat in den Volksraad de „Ned. Ger. Kerken-Vereenigings Akte" is aangenomen met slechts weinige emendaties;

3. Daar de eerste stappen nu gedaan zijn, om de zoozeer gewenschte

Kerkvereeniging mogelijk te maken en tot eene werkelijkheid te voeren, zoo besluite deze vergadering, na bespreking van de emendaties door den Volksraad in de Concept-Akte aangebracht, alles in zijn vermogen te doen, om de Gefedereerde Kerken, met hare kerkeraden en lidmaten, behoorlijk voor te lichten, vooral ook inzake gemelde emendaties, teneinde misverstand en verkeerde interpretaties te voorkomen;

4. Om dit doel te bereiken, benoeme de Raad eene Commissie van vijf leden uit zijn midden, om, in overleg met de Commissie, reeds door de Kaapsche Synode aangesteld, een pamflet in het licht te geven, dat behelzen zal: de Akte zelf; eene duidelijke uiteenzetting der zaak, met alle noodige toelichting, ten einde zulks in handen van ieder kerkeraadslid mag gesteld worden;

5. Aan deze Commissie wordt verder opgedragen, overeenkomstig Art. 6 van het Rapport der Commissie tot Kerkvereeniging, in overleg met de Moderatoren der Gefedereerde Kerken, naar aanleiding van Art. 1 der Akte, eene aanbeveling te doen van den tijd, waarin de kerkeraden antwoord zullen moeten geven”.

Aan de bespreking over dit voorstel nemen deel: de H.Eerw. Vice-Voorzitter, Di. J. A. ENSLIN, D. J. PIENAAR Rzn. en J. A. JOUBERT.

Nadat laatstgenoemde spreker het woord gevoerd had, stelt Ds. J. H. ENSLIN met Ds. J. A. JOUBERT als amendement voor: „Deze zaak worde opnieuw verwezen naar de respectieve Synoden”.

Aan de discussie, die hierop volgt, namen deel: Di. H. S. BOSMAN, A. J. STEYTLER, J. F. BOTHA, J. A. ENSLIN, W. A. JOUBERT, D. J. PIENAAR Rzn. en J. C. TRUTER, die nog aan het woord is, als het tijd is, om voor de pauze te adjourneeren.

Na de heropening te 3 ure wordt een telegram van Ds. PAUL ROUX gelezen, waarin hij den Raad bedankt voor zijne sympathie en Gods zegen op zijne werkzaamheden toebidt.

De discussie over de Parlementaire Akte wordt voortgezet, sprekende Ds. J. C. FRUTER eerst, en volgende hem Dr. D. F. MALAN, Di. J. P. VAN HEERDEN, G. W. B. VAN DER LINGEN, D. S. BOTHA, PAUL NEL en de Scriba.

Ter stemming gebracht wordt het amendement verworpen met eene meerderheid van 18 tegen 5, en het voorstel aangenomen met 19 tegen 9 stemmen.

In de volgende zitting benoemde men de Commissie tot het opstellen van een pamflet, in verband met de vereeniging der Kerken. Zoo lezen wij althans op blz. 27 van de Handelingen der Derde Vergadering van den Raad der Ned. Ger. Kerken in Zuid-Afrika:

„De Commissie voor het optrekken van een pamflet, enz. in verband met de Parlementaire Akte, wordt door den HoogEerw. Voorzitter aangesteld. De Commissie zal bestaan uit Di. A. F. LOUW, D. J. PIENAAR Rzn., D. J. MALAN, J. A. JOUBERT en G. M. PELISSIER.”

Terwijl wij dit schrijven is het pamflet nog niet verschenen. Wij kunnen er dus, tot ons leedwezen, de lezers van ons Handboek nog niet mede in kennis stellen. Liever geven wij de „*Ned. Gereformeerden Kerken Vereenigings Akte, 1911*” aan het slot van dit hoofdstuk in zijn geheel.

Zoo gaarne zouden wij tal van gewichtige onderwerpen, behandeld op de derde vergadering van den Raad der Kerken, gehouden te *Bloemfontein*, 1 Maart 1911, onder de aandacht onzer lezers brengen, vooral de hoogst belangrijke openingsrede, door Ds. H. S. BOSMAN gehouden, die, op verzoek der vergadering, als Bijlage op de Acta is gedrukt. Het aantal beschrijvingspunten is zeer groot. Normaalschool, Universiteit, Huwelijks-Akte, Zending onder Israel, Unie-Constitutie, Zondagswet, Tekstboek voor Kerkgeschiedenis, Parlementaire Akte, Dingaansdag, Stofberg Gedenkschool, Spoorweg-Concessies, Godsdienst-onderwijs, census van Lidmaten, onkerkelijkheid, passeeren achtereenvolgens de revue. Over verscheidene dier onderwerpen bevatten de „Handelingen” uitnemende studies. Rechtstreeks verband met de Unie der Kerken houdt het verslag van de Actuari der gefedereerde Kerken, die getracht hadden eenstemmigheid te verkrijgen over de wetsartikelen betreffende de legitimatie en het vervallen der legitimatie van predikanten, en daartoe een dertiental artikelen voor het toekomstig Wetboek der Vereenigde Kerk voorstellen, die, bijna in zijn geheel, in de Eerste, Tweede en Derde zitting van den Raad zijn aangenomen. Wij willen hier slechts vermelden, dat de volgende *Onderteekingsacte* door de vergadering werd aangenomen, om die voor te stellen aan de Eerste Synode der Vereenigde Kerk:

„Wij ondergeschrevenen, door de Commissie der Algemeene Vergadering der Nederduitsche Gereformeerde Kerk in Zuid-Afrika tot den openbaren dijkdienst in de Gereformeerde Kerk geadmiteerd, verklaren oprecht en in goe en gemoede voor den Heere, met deze onze naamteekening, dat wij vern harteloos gelooven, dat al de Artikelen en Stukken der Leer, in de Nederduitsche Geloofsbelijdenis, den Heidelbergschen Catechismus, en de Leerregels van Dordrecht, zijnde de Formulier van Eenigheid der Gereformeerde Kerken van Nederland, begrepen, met Gods Woord overeenkomen. Wij beloven verzelve leer naarstig te zullen leren en in onzen eigen wandel getrouw te zullen handhaven, zonder iets tegen dezelve leer, hetzij direct, hetzij indirect, te leeren of te schrijven. En gelijk wij deze leer ter goeder trouw aannemen en hartelijk gelooven, zoo verwerpen wij alle dwalingen, tegen deze leer strijdende, en zijn genegen dezelve te wederleggen, tegen te spreken, en al in arbeid aan te wenden, dezelve uit de Kerk te weren. Wij beloven ons op de uitbreiding van het Rijk des Verlossers, door de bevordering van Godsdienstkennis, christelijke zeden, orde en eendracht, met allen ijver te zullen toeleggen; aan de verordeningen, door de Synode der Nederduitsche Gereformeerde Kerk in Zuid-Afrika gemaakt, ons te zullen houden, verbindende wij ons bij deze onze handteekening tot al het voorschrevene.

En indien het mocht gebeuren, dat wij later eenig bezwaar of ander inzicht omtrent deze leer krijgen, beloven wij, dat wij hetzelfde noch openlijk,

noch heimelijk zullen voorstaan, leeren of verdedigen, met pred'k n of schrijven, voordat wij hetzelfde aan de Synode zullen openbaren, om aldaar nader onderzocht te worden; terwijl wij ons ten allen tijde bereid verklaren, ons aan de uitspraken der Synode gewillig te onderwerpen, indien wij bevonden mochten worden tegen eenig gedeelte dezer verklaring en belofte gehandeld te hebben.

En indien eenig bevoegd kerkelijk lichaam ten een'gen tijde, teneinde de eenigheid en zuiverheid der leer te bewaren, goedvond, een nadere verklaring van ons gevoelen omtrent één of meer der voormelde Artikelen te eischen, zoo beloven wij bij dezen plechtig, dat wij daartoe te allen tijde willig en bereid zullen zijn.

En zoo wij bevonden worden tegen eenig gedeelte van deze verklaring en belofte te hebben gehandeld, deswegens ons te zullen onderwerpen aan de uitspraken der bevoegde Kerkelijke vergaderingen."

In verband hiermede doen Di. D. J. PIENAAR Azn. en H. J. L. DU TOIT het volgend voorstel: „Het Rapport der Commissie, in zake de bewoordingen van de verklaring in Art. IV vervat, worde aangenomen, met slechts deze wijziging, dat in stede van „Gereformeerde Kerken van Nederland" er gelezen worde: „Gereformeerde Kerken van Zuid-Afrika", en weglating van de woorden: „terwijl wij ons . . . gehandeld hebben" in par. 2.

Als amendement daarop stellen Di. A. J. STEYTLER en D. J. PIENAAR Rzn. voor, dat het Rapport der Commissie aangenomen worde, met de toevoeging in par. 2 van de woorden: „den Ring of" na „voordat wij het het zelve aan".

Het amendement wordt verworpen en het voorstel met vier teg n emmen aangenomen, verzoekende Di. A. J. STEYTLER, en D. J. PIENAAR Rzn. aantekening, dat zij tegen dat voorstel gesteund hebben!"

Terwijl wij bovengenoemde weglating bejammeren en ons verzkerd houden, dat de Vereenigde Synode daaraan hare goedkeuring niet zal geven, omdat het thans meer dan ooit een tijd is om met kloeke beslistheid op te treden, erkennen wij, dat de grondslag waarop de Gefedereerde Kerken zullen staan, zuiver en soliede is. De Raad der Kerken moet eerb' di l'jk worden gehuldigd, voor het grootsche werk, door hem tot stand gebracht. Hij verdient de dankbare erkentenis van het nageslacht. Wij twijfeln geen oogenblik of de Heere God zal de Organische Vereeniging onzer d erbare Kerken — waarbuiten helaas! alleen de Hervormden en de „Gereformeeden" zich houden! — zegenen, waartoe de grondslag is gelegd na veel gebed en na rijp beraad, onder biddend opzien tot God; met het oog op de welvaart van ons volk, de vruchtbaarheid van onze Kerk, de belangen van het Godsrijk en de eer van den Drieenigen God!

HOOFDSTUK XL.

Het verder verloop der Kerkvereeniging.

In het officieel blad onzer Kerk en in minstens nog een Courant, werden door den Scriba onzer Synode de vereischte bekendmakingen gepubliceerd. Dit Bijvoegel tot de Kerkbode van 28 Dec. 1911, nemen wij als Bijlage op. Het bevatte de Concept-Wet door het Parlement gepasserd; de Concept-Constitutie en de Argumenten voor en tegen de kerkvereeniging aangevoerd. De Kerkeraden hadden den tijd tot April 1912 om hun antwoord, volgens vorm onder V van de Concept-Constitutie te zenden aan den Scriba te Worcester.

Vervolgens publiceerde de Raad der Kerken, nog voor het einde van 1911 een meesterlijk pamflet van 86 bladzijden, voorlichting van de betrokken Kerkeraden, dat ongetwijfeld het beste is, wat uit dien kring van scherpzinnige en bewonderenswaardige geleerden ooit is voortgekomen. De titel luidt:

„De Nederduitsche-Gereformeerde-Kerken-Vereenigingsacte, 1911, op last van den Raad der Nederd. Geref. Kerken, ter voorlichting van de betrokken Kerkeraden en leden uitgegeven, historisch toegelicht en uiteengezet.” Het boekje bevat, behalve een Voor- en Slotwoord, vier hoofdstukken, die wij achtereenvolgens nagaan.

In Hoofdstuk I geeft ons de Raad een geschiedkundig overzicht van

- a. de gedwongen scheiding der Kerken
- b. de stappen tot hiertoe gedaan om te komen tot hereeniging.

Sub *a* krijgen wij dan eene uiteenzetting van de LOEDOLFF-zaak en de gevolgen daarvan voor de Moederkerk en de Kerken in Natal, Vrijstaat en Transvaal. Onze lezers zijn dienaangaande uitvoerig ingelicht in de voorgaande hoofdstukken.

Sub *b* geeft ons een overzicht van de beweging ten gunste van hereeniging. De eerste stap in die richting werd gedaan door de Moederkerk, die, in het bekende besluit van 30 Oct. 1863, boven door ons meegedeeld, hare verhouding tot de afgescheiden Kerken zoodanig regelde, dat zij ze als zusterkerken erkende. Uit de daarop gevolgde correspondentie en deputaties bleek de broederlijke verhouding.

„Maar daarbij bleef het niet. De Moederkerk zou ook nog eene ernstige poging aanwenden om de oorzaak van de scheiding en de wettelijke verhindering van eene Hereeniging uit den weg te ruimen. Twee dagen na het voorlezen in de Synodale Vergadering van bovengenoemde brieven van de Dochterkerken, werd het volgende voorstel ingediend door Ds. VAN DE WALL (Paarl): de Synode wende zich per petitie tot het bevoegde lichaam, teneinde de herroeping van de Ordonnantie te erlangen”.

Onder de *bezwaren tegen*

DE ORDONNANTIE

ingebracht was dit het eerste: Dat zij de scheiding met de Zustergemeenten teweeggebracht had en de Kerk verhinderde zich uit te breiden. De herroeping van de Ordonnantie of hare emendatie was echter, wegens de ingewikkelde rechtskwesties, die in verband daarmee te berde konden gebracht worden, geen gemakkelijke zaak. Rechtsgeleerd advies moest ingewonnen worden. Ook moest de Kerk, in de ringen en kerkeraden vertegenwoordigd, eerst behoorlijk geraadpleegd worden. En zoo gebeurde het, dat de Ordonnantie-kwestie de Moederkerk bezig hield van Synode tot Synode, totdat eindelijk, in 1897, besloten werd een wetsontwerp bij het Parlement in te dienen om de Ordonnantie geamendeerd te krijgen. Deze, naar den zin der Kerk gewijzigde Ordonnantie, haar recht gevende om zich ook buiten de grenzen der Kolonie uit te breiden, werd, op 26 October 1903, met eenparige stemmen door de Synode aangenomen. Dit geschiedde, nadat reeds zeven dagen tevoren, naar aanleiding van een schrijven van den Scriba Synodi der Nederd. Herv. of Geref. Kerk in Transvaal, een besluit, ingsgelijks met eenparige stemmen aangenomen werd, om met de Zusterkerken in onderhandeling te treden, teneinde, indien mogelijk, te komen tot een Organische Vereeniging.

Intusschen was reeds in 1871

EENE NIEUWE POGING

in de richting van nauwere aaneensluiting voorgesteld en wel door de Kerk in den Oranje-Vrijstaat. Zij besloot om voor te stellen, dat er van tijd tot tijd Vergaderingen (Conferenties) zullen gehouden worden, te worden bijgewoond door Predikanten en Ouderlingen der verschillende Nederd. Geref. Kerken in Zuid-Afrika. Dit voorstel vond bij de zusterkerken instemming, hoewel er schijnbaar niet op gehandeld werd. Dat in dezen tijd de gedachte aan algeheele Hereeniging sterk op den voorgrond trad, bewijzen beschrijvingspunten, zooals het volgende in 1873 door den Predikant van *Richmond*, Dr. J. J. KOTZÉ, bij de Kaapsche Synode ingediend: „De Synode wijzige hare Constitutie zoodanig, dat de Kerken van Natal, den Vrijstaat en de Transvaal, die met ons dezelfde Geloofsbelijdenis zijn toegedaan, met de onze vereenigd worden opdat het worde: „De Nederduitsche Gereformeerde Kerk van Zuid-Afrika.”

In 1885 kwam in Transvaal tot stand: de zoozeer gewenschte vereeniging tusschen de twee toen aldaar bestaande kerkgenootschappen, nam. de Nederd. Herv. en de Ned. Gereformeerde. Toen deze Vereeniging aan de zusterkerken bekend gesteld werd, werd dadelijk besloten om de Vereenigde Kerk in den kring der zusterkerken op te nemen en haar dezelfde rechten te ver-

zekeren als vroeger genoten werden door de Transvaalsche Nederd. Geref. Kerk. In de Synode der Moederkerk werd, op voorstel van Ds. A. I. STEYTLER (later de eerste Voorzitter van den Raad der Kerken), met eenparige stemmen besloten, blijdschap te kennen te geven over de Vereeniging der Transvaalsche Kerken en de bede te uiten: „dat de band, die de Moeder-en Dochterkerk aan elkander bond, steeds nauwer moge toegehaald worden en dat de eenheid van belijdenis en wandel, die haar nu kenmerkt, steeds dieper zal worden, tot heil van gansch Zuid-Afrika.”

In 1899 brak

DE OORLOG

uit, die op de annexatie van de vroegere Republieken uitliep en verder, in 1910 leidde tot de totstandkoming van de Unie van Zuid-Afrika. Gedurende den bijna drie-jarigen strijd stonden de verschillende deelen der Kerk getrouw bij elkander, gaven elkander hun zedelijken en geestelijken steun en offerden zich, wat de tijdelijke middelen betreft, voor elkander op. Door den smeltkroes der ellende werd niet alleen de bestaande eenheid helder geopenbaard, maar werden nieuwe banden gesmeed. De woorden van den Moderator der Ned. Herv. of Geref. Kerk, toen hij den afgevaardigde der Kaapsche Kerk de hand der gemeenschap toereikte, vonden weerklank bij alle deelen der Kerk in Zuid-Afrika: „Breng onze groeten over aan onze Moeder en zeg haar, dat wij haar liefhebben. Ja, wij hebben haar hartelijk lief.”

De eerste stoot in de richting van de

HERSTELLING VAN DEN UITERLIJKEN EENHEIDSBAND,

tusschen de geschieden deelen der Kerk, ging uit van den predikant van *Vrijheid* (Ds. ANDERSEN). Immers, hij was het, die, bij de eerste vergadering na den oorlog van den Ring van *Utrecht*, het volgende beschrijvingspunt inleverde: „De Ring van *Utrecht* vrage de Algemeene Vergadering, de Natalsche Kerk uit te noodigen, zich aan te sluiten bij de Transvaalsche Kerk en dat de gemeenten *Utrecht* en *Vrijheid*, samen met de tegenwoordige Kerk van *Natal* tot één Ring worden gevormd. Hierop besloot de Ring eenparig: „dat het wenschelijk is, dat de Natalsche Kerk zich bij die van de Transvaal aansluit.”

Toen daarop de Natalsche Synode vergaderde, werd, naar aanleiding van dit besluit, als 'n praktische stap in de voorgestelde richting, door haar op voorstel van den Predikant van *Greytown* (Ds. H. C. DE WET), eenparig besloten, om „eene Commissie aan te stellen om de wenschelijkheid en de uitvoerheid te bespreken, van de meerdere toenadering van de beide Kerken.”

Toen van de aanstelling van zoodanige Commissie officieel kennis gegeven werd aan de Synode der Ned. Herv. of Geref. Kerk, besloot deze, op voorstel van haar toenmaligen Scriba (Ds. P. G. J. MEYRING) om de beweging ten gunste eener uitwendige vereeniging uit te breiden, zoodat ook de andere zusterkerken daarin konden deelen. Met eenparige stemmen werd, op 15 Mei 1903, het voorstel aangenomen: „dat aan de Commissie, benoemd om met de Natalsche Kerk te onderhandelen over vereeniging met onze Kerk, ook opgedragen worde, met de Kerk in den Vrijstaat en in de Kaapkolonie te

onderhandelen, en dat aan haar dezelfde opdracht gegeven worde, als met betrekking tot de Natalsche Kerk."

Van dit besluit werd telegrafisch bericht gezonden aan de Synode der Vrijstaatsche Kerk, tegelijkertijd zitting houdende te *Bloemfontein*, waarop ook daar dadelijk besloten werd eene Commissie vanwege de Kerk aan te stellen.

Toen daarna de Synode der Moederkerk in de *Kaapstad* vergaderde, werd er een beschrijvingspunt ter tafel gelegd van Ds. ANDREW MURRAY, die als Moderator van de Synode van 1862, getuige was van de gedwongene afscheiding der Kerken. ¹⁾ Dit beschrijvingspunt luidde:

„De Synode stelle eene Commissie aan om in onderhandeling te treden met de Kerken in de *Oranjerivier-kolonte*, *Transvaal* en *Natal*, teneinde te vernemen op welke voorwaarden eene Vereeniging kan worden bewerkt." Dit beschrijvingspunt werd, op 15 Oct. 1903, met eenparige stemmen aangenomen.

Tot zoover ons citaat.

Wij krijgen nu in het vervolg een overzicht van de aanstelling en den arbeid van den Raad der Kerken, waaromtrent onze lezers voldoende zijn ingelicht, en van de wijze waarop de Synode van 1909, de verschillende onderdeelen der Wet tot organische Kerkvereeniging hebben behandeld, aangenomen of verworpen en geëmendeed. De Synode der *Kaapsche* Kerk telde 263 leden, die van *Natal* 16, die van den *Vrijstaat* 33 en die van *Transvaal* 100.

„Punt I. (*De wenschelijkheid van Organische Vereeniging*) werd aangenomen door

- de Natalsche Synode met eenparige stemmen;
- de Transvaalsche met eenparige stemmen.
- de Vrijstaatsche, met 16 in de minderheid;
- de Kaapsche, met 32 in de minderheid.

Die in de minderheid stemden brachten hunne stemmen niet uit tegen de Vereeniging, zijnde het alternatieve voorstel in de Vrijstaatsche Synode, het volgende: „Deze vergadering acht de Organische Vereeniging der Kerken wenschelijk, maar verwijst die eerst naar de verschillende gemeenten om besproken te worden;

en in de Kaapsche Synode het volgende:

„Aangezien de zaak der Kerkvereeniging voor velen onoplosbare bezwaren heeft, zoo besluite deze vergadering de gansche zaak tot de aanstaande Synode uit te stellen”.

Punt II 1. (*De naam der Vereenigde Kerk*) werd aangenomen door

¹⁾ De andere nog in leven zijnde leden dier Synode zijn: Ds. A. D. LÜCKHOFF, J. H. NEETHLING (*Hopefield*), A. M. MCGREGOR Sr., P. ROUX, I. G. J. HORAK, G. VAN NIEKERK en W. CORMACK. Voor velen zal het van belang zijn, te weten, dat ook de bekende voortrekker CAREL CILLIERS, als ouderling van *Kroonstad*, lid was van deze Synode.

de Natalsche Synode, met eenparige stemmen ;

de Vrijstaatsche, met eenparige stemmen,

In de Transvaalsche Synode werd het volgende voorstel aangenomen, met slechts 6 stemmen er tegen: „De vergadering keurt Art. II, punt 1 goed, met dien verstaande, dat de gemeenten van de Ned. Herv. of Geref. Kerk, die thans tot haar behooren of later gesticht zullen worden, den naam van „Nederduitsche Hervormde of Gereformeerde zullen behouden.”

In de Kaapsche Synode werd het volgende besluit genomen: „De naam der vereenigde Kerk zij, zooals voorgesteld door den Raad der Kerken. Doch, om een mogelijk misverstand te voorkomen, worde het voorstel alzoo gewijzigd: De Vereenigde Kerk zal bestaan uit de Nederduitsche Gereformeerde en de Nederduitsche Hervormde of Gereformeerde gemeenten, die thans tot haar behooren of later behooren zullen en zal bekend zijn onder den naam: „De Nederduitsche Gereformeerde Kerk van Zuid-Afrika”.

Dit laatste voorstel werd gedaan om duidelijk te laten uitkomen, wat de bedoeling des Raads was, n.l. dat, terwijl de algemeene naam der Vereenigde Kerk zou zijn: „De Nederduitsche Gereformeerde Kerk van Zuid-Afrika”, zekere gemeenten, t.w. die van *Transvaal*, desverkiezende als gemeenten haar tegenwoordigen naam konden behouden.

Punt II, 2. (*De Constitutie der Kerk*)

werd aangenomen door

de Natalsche Synode, met vier stemmen in de minderheid, die ten gunste waren van het voorstel: „De Synode besta uit afgevaardigden der Ringen”. De Vrijstaatsche Synode nam dit punt onveranderd aan, met eene groote meerderheid; de Transvaalsche met 50 tegen 40 en [de Kaapsche met 164 tegen 118 stemmen. Het alternative voorstel, dat in ieder geval verworpen werd, wilde in het geval van de Vrijstaatsche en Transvaalsche Synoden, dat de instelling van Provinciale Synoden een *etsch* en in het geval van de Kaapsche, dat het eene aanbeveling zal zijn, indien de Vereenigde Kerk tot een „Synodus Contracta” (verkleinde Synode) mocht besluiten.

Punt III. (*De Fondsen*)

werd aangenomen, zooals voorgesteld, met bijkans algemeene stemmen, door alle vier Synoden. De eenige wijziging, die aangenomen werd, was die in de Kaapsche Synode voorgesteld, dat de woorden: „tenzij het wenschelijk blijkt er anders over te beschikken”, in onderafd. 4 weggelaten worde.

Punt IV. (*Gelijkstelling*)

werd aangenomen door

de Natalsche Synode met eenparige stemmen ;

de Transvaalsche met eenparige stemmen.

Nadat de Vrijstaatsche Synode, tusschen de woorden „de Kerken der” en „andere koloniën” ingelascht had de woorden: „blanken in de” om te doen uitkomen, dat kleurlingen wel leden der Kerk mogen worden, maar alleen niet van blanke gemeenten, werd dit punt eveneens door haar met algemeene stemmen goedgekeurd.

Door de Kaapsche Synode werd dit punt goedgekeurd met 119 tegen 92

stemmen, zijnde het alternatieve voorstel, dat verworpen werd, om de zaak eerst weer terug te verwijzen naar den Raad der Kerken.

Punt V. (*De Concept-acte*)

met de voorgestelde verdere procedure, werd door alle vier Synoden aangenomen.

EINDBESLUIT DER SYNODEN.

Na de overweging van de afzonderlijke punten in het voorstel van den Raad der Kerken, werd er door de verschillende Synoden, die eerst de zaak in Comité-Generaal behandeld hadden, het volgende besloten :

door de *Vrijstaatsche*: „Deze vergadering, het rapport over Organische Vereeniging nu vier dagen lang met biddend opzien tot den Heer, overwogen hebbende, besluit, voor zoover zij het nu kan, tot Organische Vereeniging”.

Dit werd aangenomen met 62 tegen 18 stemmen. Het voorstel, dat met 59 tegen 16 stemmen verworpen werd, luidde: „Deze Synode is van oordeel, dat de tijd nog niet aangebroken is, tot vereeniging der Ned. Geref. Kerken van Zuid-Afrika.”

Door de *Transvaalsche* Synode: „Deze HoogEerw. Verg. brengt haren dank toe aan den Federalen Raad der Kerken voor het degelijk werk gedaan inzake de Vereeniging der Nederd. Geref. Kerken in de Kaapkolonie, Oranje-Vrijstaat en Natal, met de Nederd. Herv. of Geref. Kerk in de Transvaal. Het oog houdende op het feit, dat in onze Synode van 1903 en 1906 reeds stappen tot Vereeniging gedaan werden; ziende uit de stemming dezer vergadering, dat die wensch thans nog dringender is; overtuigd zijnde van het verrekende heil, dat uit zoodanige Vereeniging voortvloeien zal èn voor de Kerk zelve, èn voor de zoo gewenschte eenheid des volks èn voor de uitbreiding van Gods Koninkrijk, zoo besluit deze HoogEerw. vergadering: het Concept-voorstel tot Vereeniging voor ons — met de wenken, onder de verschillende punten in deze vergadering aangegeven, vooral met betrekking tot het behouden van den thans bestaanden naam der verschillende gemeenten onzer Kerk: „Nederd. Herv. of Geref.” goed te keuren en over te gaan tot de zoo zeer gewenschte Vereeniging, ten volle overtuigd, dat de Hand des Heeren ons leidt.”

Dit werd aangenomen met eenparige stemmen.

Door de Synode der Kaapsche Kerk: „Na veel gebed en na rijp beraad, besluit deze vergadering, onder biddend opzien tot God, met het oog op de welvaart van ons volk, de vruchtbaarheid onzer Kerk, de belangen van het Godsrijk en de eer van den Drie-eenigen God, tot eene organische Vereeniging met de Kerken in de naburige Koloniën en wel volgens de besluiten, reeds hieromtrent door deze vergadering genomen, welke besluiten hiermede bekrachtigd worden.”

Dit wordt aangenomen met 99 stemmen tegen 84, het alternatieve voorstel, dat verworpen werd, zijnde: om de zaak naar den Federalen Raad, voor verder onderzoek en rapport te verwijzen, „aangezien de kwestie van den naam der Vereenigde Kerk” geenszins op bevredigende wijze opgelost is en aangezien wij, aangaande de kwestie van de rechten der kleurling-lidmaten, zelfs na ingewonnen rechtsadvies, geene verzekering hebben, dat wat door

de Synode daaromtrent besloten is, door Parlementaire Acte zal worden bekrachtigd."

Na de aanneming van bovengemelde besluiten tot Vereeniging, werden door de verschillende Synoden Commissiën aangesteld, om, na ingewonnen rechtsgeleerd advies een Wetsontwerp bij den Volksraad in te dienen. De Commissie der Kaapsche Kerk ontving meer bepaald de opdracht, om, te zamen met de vertegenwoordigers der betrokken Kerken, eene Acte op te stellen, waardoor het recht tot Vereeniging zal worden verkregen, onder de volgende voorwaarden:

1. Dat aan de Vereenigde Kerk zal worden gewaarborgd alle rechten en voorrechten, vervat in de Ordonnantie No. 7 1843, en de Emendatie-Acte van 1890.

2. Dat de vereeniging tot stand zal komen onder de voorwaarden, door den Raad der Kerken aanbevolen en door de Synoden goedgekeurd.

3. Dat de rechten van kleurling-lidmaten erin bepaald zullen worden, volgens besluit van den Raad der Kerken.

4. Dat de Vereenigde Kerk het recht hebben zal hare Constitutie, wat de samenstelling der Synoden betreft, zoodanig te wijzigen, dat zij eene „Synodus Contracta" of eene Algemeene Synode met Provinciale Synoden hebben mag.

Aan deze Commissie wordt door de Vergadering volmacht gegeven, om al het noodige te doen, teneinde zoodanige Acte door beide Huizen van het Parlement gepasseerd te krijgen, onder de verstandhouding, dat zij zich, wat den hoofdinhoud aangaat, houden zal aan de besluiten, hieromtrent door de Synoden genomen.

Het Wetsontwerp, aldus op last der vier Synoden opgesteld, werd bij een der eerste zittingen van het eerste Parlement van Vereenigd Zuid-Afrika ingediend. In overleg met de aangestelde Kerkelijke Commissiën, werden, gedurende de bespreking eenige wijzigingen aangebracht, en de Wet, zooals geamendeerd, werd door beide Huizen van het Parlement gepasseerd, door den Gouverneur-Generaal geteekend en op 12 Mei 1911 geproclameerd".

Daar wij er de voorkeur aan geven, deze Wet als bijlage en niet aanstonds hier op te nemen, volgen wij niet het voorbeeld van het pamflet, waar men, in Hoofdstuk II de wet, en Hoofdstuk IV de argumenten voor en tegen, die men aan het slot van ons boek vindt in de Synodale bijlage. Wel schrijven wij verschillende stukken uit, waar de Raad der Kerken in Hoofdstuk III geeft eene uiteenzetting en toelichting der Wet.

De Aard der Wet, (blz. 33).

De Vereenigingsacte is niet eene Parlementaire Wet, die de Vereeniging aan de verschillende Kerken oplegt of die de Vereeniging zelfs maar in het minst aanbeveelt. De Vereeniging is eene zaak, waartoe de Kerken zelve, op de voorgeschreven wijze moeten besluiten. Ook na het passeeren der Acte blijft het vooralsnog in de macht van iedere afzonderlijke Kerk om de Vereeniging aan te nemen of te verwerpen. De Acte is niet meer dan eene

machtiging, die, onder bijzondere omstandigheden en vooral wegens de gevaren, waaraan de Vereeniging anders zou zijn blootgesteld, noodig wordt geacht en die alleen van Staatswege kan worden verleend. De Staat verplicht in deze Wet de Kerk niet, maar met de macht, die hem toevertrouwd is, dient hij haar. De Dortsche Synode, die op de vrijheid van de Kerk tegenover den Staat allen nadruk heeft gelegd, heeft er geen bezwaar in gezien om eveneens voor hare besluiten de bekrachtiging en de bescherming aan te vragen van den Staat, die ze dan ook als Staatswetten proclameerde. Waaruit blijkt

DE NOODZAKELIJKHEID DER WET ?

Als antwoord hierop dient allereerst gewezen te worden op het feit, dat de oudste en voornaamste der vier Kerken, die vereenigen willen, reeds de voorrechten eener Staats-Ordonnantie bezit, maar zich dan ook juist daarom binnen de perken daarvan bewegen moet. Die Staatswet heeft zij verkregen, als eene waarborg van eene vroeger ongekende vrijheid. De Ordonnantie van 1843 bedoelde niet de onderwerping der Kerk aan het Staatsgezag, maar juist hare vrijzetting daarvan. Doch de Kerk in de Kaapprovincie kan, zonder vernieuwde wetgeving door den Staat niet in de Vereenigde Kerk opgaan⁷.

Er dient echter verder op gewezen te worden, dat de beperking van de vrijheid der Kerk door de Ordonnantie en nu ook door de Vereenigingsacte, alleen schijnbaar is. In werkelijkheid wordt daardoor het gevaar van Staatsinmenging in Kerkelijke zaken veel verminderd.

Er is grooter gevaar voor Staatsinmenging, door middel van een Burgerlijk Hof, waar de Kerk geen Parlementaire Acte bezit, zooals het geval is in de Vrijstaatsche en Transvaalsche Kerken, dan waar zij haar wel heeft, zooals in de Kaapsche. De Rechter beschouwt de betrekking tusschen eene Kerk en haar lidmaat als die tusschen twee vrijwillig contracteerende partijen.

Maar waar de Staat zich met zoodanige wetgeving belast, daar heeft hij dan ook *niet* te doen *met de Kerkelijke aangelegenheden als zoodanig* — die liggen binnen de competentie van de Kerk alleen — maar uitsluitend met Kerkelijke aangelegenheden *in zooverre deze een bestaand contract affecteeren*.

DE REDENEN VOOR DE WET — die ook in den aanhef worden verondersteld :

a. Zonder een Parlementaire Acte zou het recht der afzonderlijke Kerken, om tot eene Vereeniging toe te treden, door sommige harer tegenwoordige leden betwist kunnen worden.

b. Zonder eene Parlementaire Acte zouden de bezittingen der Vereenigde Kerk, gesteld dat zij bleef voortbestaan, in gevaar gebracht kunnen worden.

c. Zonder eene Parlementaire Acte, zouden er eveneens verschillen en burgerlijke processen kunnen ontstaan over de wettigheid van een of ander bestuurslichaam, dat door de Vereenigde Kerk in het leven zou kunnen worden geroepen.

d. En verder, de Vereeniging is goedgekeurd door de verschillende Synoden onder de uitdrukkelijke voorwaarde, dat kleurling-lidmaten van de Kerk in de Kaap Provincie, niet, krachtens de Vereeniging, leden zullen worden van de blanke gemeenten in de andere Provinciën, indien zij daar mogen komen te wonen.

e. Met de uitbreiding der Kerk, door de stichting van nieuwe gemeenten,

buiten de grenzen van de Unie van *Zuid-Afrika*, zou de vraag kunnen ontstaan, zooals vroeger in de Kaapsche Synode bij de scheiding der Kerken in 1862, of de afgevaardigden uit zoodanige gemeenten wel recht van zitting hebben in de bestuurslichamen der Kerk en of de Kerk wel hare jurisdictie mag uitoefenen en handhaven in zoodanige gemeenten. Alleen een Parlementaire Wet kan allen twijfel hieromtrent wegnemen.

In de eerste drie artikelen van de Vereenigingsacte wordt omschreven

De weg, die gevolgd moet worden

om die Vereeniging, die door den Raad der Kerken voorgesteld, door de Synoden goedgekeurd en door het Parlement bekrachtigd is, tot eene werkelijkheid te maken. De verschillende stappen, die gedaan moeten worden, zijn de volgende :

1. De Moderatuur van iedere afzonderlijke Kerk zendt aan elken Kerkeraad die zij vertegenwoordigt, eene copie van de Nederduitsch-Gereformeerde-Kerken-Vereenigingsacte, zooals door den Volksraad gepasseerd, tezamen met eene copie van het besluit, dat reeds ten gunste van de Vereeniging genomen is door de Synode van die Kerk.

2. Op eene vergadering, met dit doel wettiglijk bijeengeroepen, overeenkomstig de wetten en bepalingen, in de betrokken Kerk heerschende, overwegen de verschillende Kerkeraden de voorgestelde Vereeniging, zoo als bepaald in de Parlementaire Acte, en nemen een besluit, met meerderheid van de behoorlijk uitgebrachte stemmen, ten gunste er voor of er tegen.

3. De Kerkeraden geven officieel aan hunne respectieve Moderaturen kennis van hun besluit.

4. Indien niet minder dan drie-vierden van de Kerkeraden, behoorende tot eene der afzonderlijke Kerken, ten gunste der Vereeniging besloten hebben, komt de Synode dier Kerk bijeen, om over de Vereeniging een finaal besluit te nemen. Dit finaal besluit zal echter alleen dan beschouwd worden als gunstig voor de Vereeniging te zijn, wanneer er in de Synode eene meerderheid, ten gunste ervan gevonden wordt, van minstens drie-vierden der tegenwoordig zijnde leden.

Volgens de laatste uitgave van de Kerk-Almanak, telt de Kerk in de Kaap-Propincie 151 gemeenten, die in den Vrijstaat 49, in Natal 6, en in de Transvaal 51. Gesteld nu, dat iedere gemeente in de Kaapsche en Vrijstaatsche Synoden door één Predikant en één Ouderling en in de Natalsche en Transvaalsche door één Predikant en twee kerkeraadsliden vertegenwoordigd wordt, dan moeten, indien de Vereeniging in alle vier Kerken zal doorgaan, in de Kaapsche Kerk eerst ten minste 44 kerkeraden ten gunste ervan besluiten en dan in de Synode ten minste 227 leden er voor stemmen en in de Vrijstaatsche Natalsche en Transvaalsche Kerken moeten eerst ten minste 37, 5 en 39 Kerkeraden respectievelijk een gunstig besluit nemen en dan weer, in de respectieve Synoden minstens 74, 14 en 115 leden er voor stemmen.

5. Na de Vereeniging goedgekeurd te hebben, stelt iedere afzonderlijke Synode ook nog vast, den naam, dien de Vereenigde Kerk zal dragen. Dit kan zij eveneens doen met eene meerderheid van minstens drie-vierden der tegenwoordig zijnde leden. Bij deze vaststelling moet de Synode echter handelen in overleg met de andere Kerken, die eveneens tot de Vereeniging

toetreden. Dit overleg geschiedt door middel van behoorlijk gemachtigde vertegenwoordigers der verschillende zich vereenigende Kerken, die een aanbeveling hieromtrent aan de Synoden doen. Deze vertegenwoordigers zijn blijkbaar òf de leden van den Raad der Kerken, die reeds gemachtigd zijn, om de algemeene belangen der vier gefedereerde Kerken te behartigen, òf anders vertegenwoordigers, die opzettelijk daartoe gemachtigd zijn door de Synoden of de Synodale Commissiën.

6. De Moderator en Scriba (of hunne wettige plaatsvervangers) van de Synode, die bovengenoemde besluiten genomen heeft, zenden een door hen gecertificeerd afschrift van deze resoluties aan den Gouverneur-Generaal. Deze kennisgeving behoeft echter niet gezonden te worden, d. w. z. de Vereeniging zal, wat die Kerk betreft, niet geproclameerd worden en zal dus geen kracht van Wet hebben, tenzij deze ambtenaren der Synode overtuigd zijn, dat nog ten minste ééne andere Synode dezelfde besluiten genomen heeft. Het spreekt vanzelf, dat deze ambtenaren hier handelen zullen, niet volgens elgen oordeel, maar overeenkomstig instructies van hunne respectieve Synoden. M. a. w. aan de verschillende Synoden afzonderlijk wordt de macht voorbehouden om te bepalen dat, wat de Kerk betreft, die zij vertegenwoordigen, de Vereeniging zal doorgaan, reeds wanneer er ééne andere of alleen wanneer er nog twee, of zelfs alleen wanneer al de drie overige Synoden eveneens daartoe besluiten.

7. Na de ontvangst van dit schriftelijk bewijs, dat er ten minste twee der Kerken zijn, die met elkander vereenigen willen op de voorgeschreven voorwaarden, proclameert de Gouverneur-Generaal de Vereeniging, wat die Kerken betreft, als een voldongen feit. De Vereenigings-acte, die, wat hare bijzondere bepalingen betreft, tot op dien tijd slechts potentieele kracht had, d. w. z. onder zekere voorwaarden kracht van Wet verkrijgen kon, maar nog niet verkregen had, verkrijgt dan eerst, wat die Kerken betreft, rechtsgeldigheid."

Wij nemen noode van het boekje, waar aan wij het bovenstaande ontleenden, afscheid, want het is een meesterwerk en ieder, die zich omtrent de vereenigingsacte 1911, een klare, wetenschappelijke en fundamenteele voorstelling wil maken, zal goeddoen zich dit pamflet aan te schaffen.

Zou men kunnen gelooven, dat de Nederduitsch Gereformeerde Kerken van Zuid-Afrika, datgene waartoe de Vereenigings-Acte haar potentieel machtige nooit actueel heeft verkregen ?

Zou men kunnen gelooven, dat een Wet, waaraan zulk een schat van tijd en geld en energie besteed is; eene wet door het Unie-Parlement, met voldoende meerderheid bekrachtigd en die in de Kerken zulk eene flinke meerderheid vond, ten slotte geen genade heeft gevonden bij de meerderheid der kerkeraden ?

Wij herinneren ons levendig, hoe diep de tijding, dat er tusschen Engeland en de Boerenrepublieken vrede was gesloten, ons schokte. Wij ontroerden ervan tot in het diepst onzer zielen en zeiden maar steeds tot onze huis-

genooten: „'t is toch niet waar?” Een gelijke schok doortilde ons toen wij te *Somerset-Strand*, in het voorjaar van 1912 vernamen welk droevig lot de vereenigingswet getroffen had en wij zeiden: 't is toch niet waar?” Daar was ontstemming, toorn, teleurstelling, diepe smart, bij velen met wie wij spraken, doch vele provincialisten en anderen tot wier zielen de machtige heerlijkheid dezer vereeniging niet was doorgedrongen, zeiden, dat zij dat in de Synoden wel hadden voorspeld, en dat *zij* door deze uitkomst waren gerechtvaardigd.

De Redacteur onzer *Kerkbode* schreef een scherp artikel, dat bij velen aanstoot nam, om de fout te werpen op de beperktheid der kerkeraden. Men doet dit allicht, wanneer men ontstemd is. Toch gelooven wij, dat onze Kerken in deze eerste nederlaag niet zullen berusten, maar de wegen en middelen zullen zoeken, dat tenslotte de vereenigingsacte 1911, al de legale stadien zal doorloopen en met een flinke meerderheid zal worden aangenomen en in het *Staatsblad* geproclameerd. De Raad der Kerken moet aanblijven en alle begane fouten onderzoeken en neutraliseeren; onze kerkeraden op degelijke wijze en langduriger voorbereiden. De Raad behoort op even degelijke wijze als voorheen, onze Synoden voor te lichten en wij bidden den Heere dat wij binnenkort mogen vernemen van een victorie op alle punten.

Wij zijn onbevoegd, verder uiteen te zetten, wat er behoort te worden gedaan. Toch danken wij openlijk den Raad der Kerken voor zijn nobel en verheven werk, en scharen ons in dit geschiedboek geheel en met geestdrift aan hunne zijde, omdat onze studie eene rechtvaardiging van de lijn der vereeniging oplevert. Wij hebben geen moeite ontzien, om de treurige geschiedenis van het schisma en liberalisme onzer Kerken, in het juiste licht te stellen. Wij hebben ons leven gewijd aan het bijeenbrengen van de dokumenten, die onze Kerk in haar edel streven naar eenheid en heiligheid moeten rechtvaardigen.

„Hoe dichter de zonnestralen de zon naderen, des te dichter zijn ze ook bij elkander, en hoe heiliger de kinderen Gods zijn des te grooter is hunne eenheid!”

Dat koninklijk woord, van onzen diep betreurden leermeester Prof. GUNNING, kwam ons in gedachten, toen wij dachten aan de machtige eenheid onzer Kerken in Zuid-Afrika, zoo heerlijk en beschamend voor alle vijanden Gods. Eene halve eeuw is er in die richting gewerkt, onder de leiding van Prof. HOFMEIJR en ANDREW MURRAY en een geestdriftige schaar van leerlingen, in al de deelen van Afrika verspreid.

Heiligheid en dus eenheid! Eenheid en dus heiligheid! dat zijn de strijdeleuzen, waaronder onze jongelingen, mannen en ouden van dagen optrekken, om den satan afbreuk te doen.

Och, dat alle tegenstanders der vereenigingsacte zichzelf onderzochten, of zij niet in de kaart van den Satan hebben gespeeld? De vereeniging der Kerken is zulk een schoone en heerlijke zaak, te schoon schier voor deze arme aarde, om waar te zijn. Om de vereeniging der Kerken bidt de Grootte Hoogepriester en alle trouwe discipelen des Heilands stemmen met die bede in. De vereeniging der Kerken is de *conditio sine qua non* van het groote Kruisleger, dat door verdeeldheid, achterdocht en haat zichzelf zoo ontzettend heeft benadeeld. Ach, dat meer en meer, ook van onze Kerken kunne worden gezegd: „*ziet, hoe lief zij elkander hebben!*”

Wij doen thans ten slotte een greep uit hetgeen in de vergaderingen onzer tiende Synode, den 31sten Mei 1912 en volgende dagen te *Pretoria* gehouden, gesproken is over het verwerpen der Kerkvereeniging, door onzen Actuaris Ds. A. J. LOUW, predikant te *Heidelberg*, een man, die zulk eene veelomvattende studie van de Transvaalsche Kerkgeschiedenis maakte en die, als lid en bestuurslid van den Raad der Kerken, een deskundige bij uitnemendheid is, zeer zeker een voorman, in staat en en geschikt om onze Kerken te leiden uit deze smartelijke moeilijkheden.

De H. E. Actuaris neemt nu het woord en voert eene lange rede, naar aanleiding van het punt aan de orde.

„Hij zegt, dat, toen hij Vrijdag als Moderator bedankte, het hem niet aangenaam was, den schijn van ongehoorzaamheid aan den dag te leggen, maar hij deed dit, omdat hij met een vrije hand *re* kerkvereeniging wilde handelen, om, indien mogelijk, de gevallene draden weer op te vatten. Hij meent, dat de zaak van Kerkvereeniging een levenskwestie voor de Kerk, voor het Godsrijk en voor ons volk is, door het afstemmen van Kerkvereeniging. Spreker wilde vier vragen stellen, t.w.

1. Wat hebben wij eigenlijk gedaan door de Kerkvereeniging te laten afspringen?

2. Wat hebben wij verloren?

3. Wat is het gevaar, dat ons nu dreigt?

En 4. Wat gaan wij doen voor de toekomst?

1. Wat hebben wij eigenlijk gedaan? Door zich tegen vereeniging te verklaren, heeft de Kerk het eigenlijke doel van haar bestaan — éénheid — verijdeld. En na 50 jaren strijdens om dit doel te bereiken, mag de Kerk nu bij deze eerste nederlaag de zaak niet zoo maar opgeven, evenmin als Jozua en Israël dit mochten doen, na de nederlaag bij Ai. Onderzoek naar de reden van de nederlaag moet worden gedaan, en dan moet de oorzaak worden weggeruimd. Verder, zegt Spreker, heeft de Kerk, door de vereeniging te laten

afspringen, zichzelf vernederd en laten vernederen. De geest van verdeeldheid, individualisme en provincialisme, die men wilde uitroeien, heeft nu getriumfeerd, en dat is vernederend. Fortuinzoekers en avonturiers van elders hebben alle middelen beproefd, om de Kerk te vernederen en haar doel te verijdelen. Acht Synodale vergaderingen en vier van den Raad der Kerken, hebben zich met deze kwestie beziggehouden. De Volksraad heeft zes weken eraan gewijd en nu is er een streep door alles getrokken. Veel tijd en geld is verspild geworden. Nu wat omtrent al de gebeden? Daar is overvloedig bewijs, dat de Synode berust heeft in de overtuiging, dat vereeniging Gods wil is. En nu is de Kerk als 't ware bang geworden, voor spookgestalten. Het eerste groote spook was dat van gelijkstelling, en niemand is meer verantwoordelijk hiervoor dan de Pers. Een tweede spook was dat van een *Synodus Contracta*. Een derde spook was: „Velen van onze menschen zullen overgaan naar andere Kerken.”

De tweede vraag, welke de H. E. Actuaris doet, is: *Wat hebben wij verloren?* Hij antwoordt, dat de Kerk verloren heeft heerlijke gelegenheden, kansen en middelen om voor Volk, Vaderland en Kerk te werken. *De volks-eenheid, door de Unie verschaft, kon door eene geestelijke eenheid bestendig zijn geworden.* Dan, de gelegenheid is verloren, om door Parlementaire acte de leer der Kerk niet alleen te laten vaststellen, maar ook de Synode zelf het recht te laten krijgen, om hare belijdenis zelf uit te leggen. De Kerk heeft ook de gelegenheid verloren, den draak van 't Liberalisme, die haar vroeger uiteengejaagd heeft, in 't hart te steken. Zij heeft de gelegenheid verloren, om, als een machtige Kerk van een machtigen Heer een machtig werk in donker Afrika te doen. Zij heeft de gelegenheid verloren om de Kerk in de Kaap ter hulpe te komen in haar strijd tegen gelijkstelling. Zij heeft de gelegenheid verloren om met twee andere Hollandsche kerken in Transvaal te vereenigen of tot eene nauwere toenadering te komen. De Kerk heeft de gelegenheid verloren om leden van de Kaapsche of Vrijstaatsche Kerk te verplichten, zich, bij hunne overkomst naar Transvaal, bij ons aan te sluiten en dit hindert ons bij de uitoefening van tucht. Men heeft veel verloren en nu begint men al weer te spreken van een eigen Kerkblad voor Transvaal. Spreker wil hopen, dat daar toch niet verder aan zoo iets als een eigen Kerkblad gedacht zal worden.

Blz. 21. De H. E. Actuaris krijgt de gelegenheid zijn toespraak van gisteren voort te zetten. Hij was gisteren bezig met zijn derde vraag: Wat ons, in de toekomst, dreigt? Er kan te eeniger tijd een verkeerde leer, een verkeerde richting in onze Kerk inkomen, en indien wij niet vereenigd zijn, zullen wij niet in staat zijn, die te bestrijden. Daar is ook gevaar, dat men later hier een eigene kweekschool zal willen oprichten. Daar is het groote gevaar dat, indien er geen Kerkvereeniging is, *de Kerken de oorzaak van een volkscheuring zullen worden.*

Eene vierde vraag is: Wat staat ons nu te doen? Spreker meent, dat men alle pogingen in het werk moet stellen, om *Kerk en Volk van ondergang te redden. Onze gemeenten moeten op Gemeente-vergaderingen, van den kansel en door vlugschriften worden ingelicht.* Indien aan de Kaapsche Kerk daardoor geen aanstoot gegeven zou worden, moesten wij misschien vooreerst met den Vrijstaat en met Natal vereenigen. De Federale Raad der Kerken moet ver-

zocht worden verder inzake Kerkvereeniging handelend op te treden. En wij moeten bidden, veel bidden om wijsheid en licht”.

Er werd dan ook eene Commissie door de vergadering benoemd, bestaande uit de Heeren PAUL NEL, A. J. LOUW, H. S. BOSMAN, J. C. H. PISTORIUS en F. G. A. WOLMARANS. Hare voorstellen vinden wij bijl. VIII, bl. 131, in de volgende punten samengevat:

1. „Dat de Synode van oordeel is, dat onze Kerk nog het zelfde standpunt inneemt, als door de laatste Synode in 1909 werd ingenomen, t.w. de wenschelijkheid van eene Organische Vereeniging tusschen de vier Gefedereerde Kerken.

2. Dat zij bevonden heeft, dat de Organische Vereeniging voor het tegenwoordige is afgesprongen, vanwege moeilijkheden, die in den weg zijn gekomen, zooals o.a.

a. Gelijkstellingskwestie.

b. Onbekendheid met de Parlementaire Acte.

c. Synodus Contracta.

d. Vrees voor verdeeldheid onder de lidmaten der gemeenten.

3. Dat pogingen weder in het werk behooren gesteld te worden om de Kerkvereeniging, onder Gods genadig bestuur, nog tot eene werkelijkheid te brengen; en wel op de volgende wijze:

a. Dat aan de afgevaardigden onzer Kerk, naar den Federalen Raad, worde opgedragen, om te vernemen, of er eene mogelijkheid bestaat, de zaak van Kerkvereeniging weder op te nemen, en, bij de volgende Synode rapport te doen;

b. Dat aan de hand gegeven wordt, dat, waar Kerkeraden behoefte gevoelen aan meerdere inlichting, zij aanzoek kunnen doen bij de Synodale Commissie, om haar daarmede te dienen”.

De behandeling van dit Rapport geeft aanleiding tot breedvoerige besprekingen. Ten slotte wordt het met 81 stemmen aangenomen (en 27 tegen). Wij geven hier de toelichting van het rapport, door Ds. BOSMAN.

„De eerste Predikant van *Pretoria* licht het voorstel toe. Het standpunt der Commissie is: De wenschelijkheid van vereeniging. Indien de bezwaren kunnen worden weggenomen, zal niemand er tegen zijn, — dat was steeds de houding der vergadering. Als lid van den Federalen Raad, te *Stellenbosch*, vroeg spreker: wat er dan gebeurd was, waarom de houding tegen vereeniging zoo koud was, waar die bij eene vroegere gelegenheid, te *Colesberg*,

zoo warm was. Het antwoord was, dat die veranderde houding aan den politieken loop van zaken te wijten was, nl. dat *Pretoria* de Hoofdstad der Unie geworden was. Als vertegenwoordiger van deze Synode, op de Kaapsche Synode, heeft spreker den tienden dag, na alle opinies aldaar afgehoord te hebben, gezegd, dat, hoezeer men ook in Transvaal naar vereeniging verlangt, en er om bidt, er geen vereeniging zou zijn, indien er maar het minste gevaar voor gelijkstelling was. En nu in den laatsten tijd met al dat geroep over „'t Zwarte Gevaar” en de bewogen gemoederen daaromtrent, was het spreker duidelijk, dat het nog niet de tijd voor vereeniging was. Doch het struikelblok *gelijkstelling* wordt bij den dag kleiner en zal mettertijd wegvallen. De gemeente *Stockenstroom*, in de Kaap-Provincie kan door omstandigheden niet veel meer langer onder de Kaapsche Kerk staan en de tweede kleurling-gemeente, ST. STEPHENS, te Kaapstad, zal ook mettertijd wegvallen. Daarom wil de Commissie, dat de gewenschte vereeniging niet afgestemd zal worden; en wel, door naar den Federalen Raad gaan, om daar ons Synodaal standpunt duidelijk te maken, nl. dat wij nog hartelijk voor vereeniging zijn. Spreker vindt het jammer, dat er van predikantenoverheersching en minachting van de Kerkeradsleden gesproken wordt, want zoo iets is er niet.

Dan, de Synodus Contracta behoeft geen bezwaar te zijn, want zulk een lichaam zal beter werk kunnen doen, dan een lichaam van zegge 600 leden. En waar onbekendheid met de Parlementaire Acte ook een oorzaak van mislukking van vereeniging is, moet men er nu in tijds goed een studie van maken, en waar het gebeuren mag, dat een Kerkeraad behoefte aan licht heeft, moet zij bij de Synodale Commissie om hulp aankloppen”.

Wij eindigen met een citaat uit de toespraak van den Vrijstaatschen Afgevaardigde, Ds. J. A. JOUBERT, van *Vredefort*, die de groeten dier zusterkerk overbracht, en over ons onderwerp, het volgende zeide: (bl. 19).

„De Kerkvereeniging is mislukt. Dit is een groote teleurstelling voor degenen, die er voor geijverd hebben. De tegenstanders ervan aan den anderen kant zijn in hun beschouwing bevestigd, dat de tijd voor organische vereeniging nog niet is gekomen. Mogelijk heeft God iets groots, iets beters, iets heerlijkers voor ons. De Kerkvereeniging is afgesprongen, doch spreker acht, dat wij, evenals vroeger, toch één blijven en wel in den geest van Joh. 17”.

N.G. KERK VAN DE KAAP.

DE KERKENVEREENIGING.

De volgende stukken worden volgens besluit der Synode in ons Kerkelijk Orgaan en in een ander Nieuwsblad gepubliceerd, waarna zij aan de verschillende Kerkeraden ter goed- of afkeuring zullen gezonden worden: —

1. Concept-Wet door het Parlement gepasseerd.
2. Concept-Constitutie.
3. Argumenten in de Synodale Vergadering vóór en tegen de Kerkenvereniging aangevoerd.

De Kerkeraden zullen tijd hebben tot April 1912 om hun antwoord, volgens vorm onder V van Concept-Constitutie vóórkomende, te zenden aan Ds. I. F. A. DE VILLIERS, Scriba Synodi, Worcester.

I. F. A. DE VILLIERS,
Scriba Synodi.

Worcester, 20 December 1911.

Wet No. 23 Inwerkingtreding
van 1911. 12 Mei 1911.

PRIVATE WET.

Om de Vereeniging met elkander van de Nederduits Gereformeerde Kerken bestaande in de verschillende Provincieën van de Unie van Zuid-Afrika te wettigen, en verdere voorziening te maken met betrekking tot de Verenigde Kerk.

(Goedgekeurd op 25 April 1911.)
(Getekend door de Goeverneur-generaal in 't Hollands.)

NADEMAAL het wenschelijk is, dat de onderscheidene Nederduits Gereformeerde Kerken bestaande in de verschillende Provincieën van de Unie van Zuid-Afrika, te weten, in de Kaap de Goede Hoop, Natal, Transvaal en de Oranje Vrijstaat of twee of meer ervan, gemachtigd zullen worden om zich met elkander te verenigen;

EN NADEMAAL de verschillende Synoden van de voorzegde Kerken alreeds besluiten ten gunste van zodanige vereniging aangenomen hebben;

EN NADEMAAL er verschillen zouden kunnen ontstaan in geval de gezegde Kerken zich als voorzegd verenigden zonder een Akte van het Parlement, verklarende dat de gezegde kerken afzonderlijk het recht bezitten om tot zodanige vereniging toe te treden;

EN NADEMAAL het noodzakelijk is de rechten van de gezegde Verenigde Kerk na zodanige vereniging te handhaven en te verklaren, in en op eigendom, tevoren gevestigd in en in het bezit van de voorzegde Nederduits Gereformeerde Kerken als tans bestaande, of de ene of andere van die, of Synoden, Kerkeraden of Gemeenten daarvan;

EN NADEMAAL het dienstig is de Synode of Algemene Vergadering van de Verenigde Kerk, te worden samengesteld uit de onderscheidene voorzegde Kerken of twee of meer ervan, na de vereniging als voorzegd, het recht, de aanspraak en het gezag te verlenen om te eniger tijd hierna en van tijd tot tijd de konstitutie en samenstelling van de gezegde Synode te regelen, te veranderen of te verminderen, en om Provinciale Synoden te vormen, onderworpen aan het gezag van de Algemene Synode of Vergadering;

EN NADEMAAL het dienstig is in het geval van zodanige vereniging als voorzgd, de status, wat lidmaatschap van de kerk betreft, vast te stellen van gekleurde personen, leden zijnde van de Nederduits Gereformeerde Kerk in de Provincie van de Kaap de Goede Hoop, die zich in de ene of andere van de andere Provinciën van de Unie bevinden mogen, of voor het geval dat zij daar wonen, of gaan wonen, en om het gebruik en de voorzieningen in zwang en heersende in zodanige andere Provinciën voort te zetten en te handhaven betreffende de voorzgdde personen.

EN NADEMAAL het wenselijk is, de gezegde kerk verenigd als voorzgd macht en gezag te verlenen om zich buiten de limieten van de Unie van Zuid-Afrika uit te breiden: —

ZO WORDE DERHALVE door Zijn Majesteit de Koning, de Senaat en de Volksraad van het Parlement van de Unie van Zuid-Afrika het navolgende vastgesteld: —

1. Na de promulgatie van deze Akte zal de Moderatuur van elk der Synoden van de Nederduits Gereformeerde Kerken, die tot de vereniging toetreden, aan de Kerkeraad van iedere gemeente van de Kerk vertegenwoordigd door zodanige Moderatuur een kopie van deze Wet te zamen met het besluit toezenden aangenomen door de Synode waaronder zodanige gemeente sorteren moge, ten gunste van de vereniging van zodanige kerk met de andere kerken in zodanig besluit gespecificeerd, ten einde dat zodanige Kerkeraad zodanig besluit in overweging neme en daarover en daaromtrent besluiten moge op een behoorlijk bijeengeroepen vergadering.

2. Zodra niet minder dan drie-vierden van de gezegde Kerkeraden de gezegde Moderatuur van de Synode van hun kerk van hun goedkeuring van het gezegde besluit hebben onderrecht, na ten gunste daarvan besloten te hebben door meerderheid van stemmen op een behoorlijk bijeengeroepen vergadering, zal het wettig zijn voor de gezegde Synode bij besluit, aangenomen door een meerderheid van minstens drie-vierden van de leden alsdan en aldaar tegenwoor-

dig op een behoorlijk bijeengeroepen vergadering: —

- (a) Om het besluit tevoren als voorzgd aangenomen te bevestigen;
- (b) Na toestemming tevoren verworven met behoorlijk gemachtigde vertegenwoordigers van de andere gezegde Nederduits Gereformeerde Kerken, of enige ervan welke van plan zijn zich als voorzgd te verenigen, de naam te verklaren die gezegde verenigde kerk dragen zal.

3. Zodra de onderscheidene maatregelen, waarop in de voorgaande paragraaf bedoeld wordt, genomen zijn, en de voorgenomen vereniging, wat de zich verenigende kerken betreft, ten uitvoer gebracht is, zal het de plicht zijn van de gezegde Synode, handelende door de Moderator en de Skriba, of door de persoon of personen, alsdan als zodanig agerende, aan de Goeverneur-generaal voor bekendstelling toe te zenden een afschrift van gezegd besluit, getekend door de voornoemde Moderator en Skriba, of door de persoon of personen alsdan als zodanig agerende, en daarop zal en mag het wettig zijn voor de Goeverneur-generaal om hetzelfde door Proklamatie in de Gazette bekend te stellen, en in en door zodanige Proklamatie de gezegde verenigde kerk de naam toe te kennen en die vast te stellen, als tevoren aangenomen en verklaard door de onderscheidene zich verenigende kerken, als de naam van de nieuwe verenigde kerk welke dan ontstaat, en gezegde naam zal voor alle wettelijke en kerkelijke doeleinden de naam zijn van de gezegde verenigde kerk:

Mits dat het niet verplichtend zal zijn voor de Moderator en Skriba, of voor de persoon of personen alsdan als zodanig agerende, om zodanig ondertekend afschrift van gezegd besluit aan de Goeverneur-generaal toe te zenden, totdat zij overtuigd zijn dat een dergelijk goedkeurend besluit behoorlijk aangenomen is door een Synode van minstens nog één van de gezegde andere kerken, noch ook zal zodanige Proklamatie als voorzgd uitgevaardigd worden totdat er bewijs geleverd is

aan de Gouverneur-generaal dat de Synode van minstens nog één van de gezegde kerken eveneens behoorlijk ter bekendmaking als voorzeggd opgezonden heeft een behoorlijk gecertificeerd afschrift als voorzeggd van een dergelijk besluit door zodanige Synode aangenomen.

4. (a) Op en na de voorzeggde bekendstelling door de Gouverneur-generaal en ingeval de Nederduits Gereformeerde Kerk in de Provincie de Kaap de Goede Hoop een van de verenigde kerken is, genoemd in de Proklamatie van de Gouverneur-generaal zullen Ordonantie No. 7 van 1843 (van de Kaap de Goede Hoop) getiteld „Een Ordonantie tot het herroepen van de kerkregulaties van de 25ste Julie 1804 en het vaststellen van andere in derzelve plaats, en „De Emendatie Akte der Nederduits Gereformeerde Kerk, 1898”, en Ordonantie No. 16 van 1845, getiteld een „Ordonantie ter wijziging van Ordonantie No. 7 van 1843” herroepen worden en zijn, behalve wat aangaat handelingen gedaan, rechten verworven, of verantwoordelikheden aangegaan vóór datum van zodanige Proklamatie met dien verstande echter dat artikel twee van gezegde Ordonantie No. 7 van 1843 mits deze niet herroepen wordt. In geval de Nederduits Gereformeerde Kerk in de Provincie Natal een van de verenigende kerken in de Proklamatie van de Gouverneur-generaal genoemd is, wordt Wet No. 36 van 1909, van de Kolonie Natal mits deze herroepen.

(b) De wetten, reglementen en regulaties, anders dan de voorzeggde Ordonantie en Akte, behoorlijk en afzonderlijk van kracht bij het inwerking treden van deze Akte in elk van de gezegde zich verenigende kerken, zullen behalve in zover zij in strijd of onbestaanbaar mogen zijn met enige van de voorzieningen van deze Akte, van kracht blijven in en voor de kerken, welke zij respektievelijk betreffen, tot door de gezegde verenigde kerk behoorlijk andere voorziening gemaakt is in de plaats ervan.

(c) Al de civiele rechten tevoren bezeten door of behorende aan ieder van de gezegde Nederduits Gereformeerde Kerken, die zich verenigen, en betreffende de Nederduits Gerefor-

meerde Kerk van de Kaap Kolonie, *inter alia*, door de gezegde Ordonantie en de gezegde Akte bepaald en verzekerd, zullen het eigendom zijn van en bezeten worden door de Verenigde Kerk als voormeld; en zodanige Verenigde Kerk zal eveneens verantwoordelijk staan voor de plichten, tans rustende op elk van de gezegde kerken.

(d) Alle rechten van, op en betreffende eigendomsrecht, bezit of administratie van eigendom tevoren behorende aan en gevestigd in elk van de voormelde verenigde kerken, of de Synode, of enige Ring of Kerkeraad daarvan, zullen gevestigd zijn, en worden beschouwd als wettig gevestigd te zijn in de Synode, Ringen en Kerkeraden van de Verenigde Kerk, en de naam van de Verenigde Kerk zal vervangen, en beschouwd worden te vervangen, de naam van elk van de gezegde kerken op dezelfde wijze en met hetzelfde gevolg, in al de bovengenoemde gevallen, alsof zodanige vervanging in ieder geval letterlijk en wezenlijk plaats gevonden hadde.

Mits

- (1) Dat het Predikanten Sustentatiefonds van de Nederduits Gereformeerde Kerk in de Oranje Vrijstaat Provincie zoals het bestaat ten tijde van bovengenoemde Proklamatie van de Gouverneur-generaal en eveneens een dergelijk fonds behorende aan gezegde kerk en bekend als het Grey College Fonds, zoals het op gezegde datum bestaat, respektievelijk zijn en blijven zullen voor het gebruik en de doeleinden van de gemeenten van de Nederduits Gereformeerde Kerk, vervat in de Verenigde Kerk hierin bedoeld en zijnde binnen gezegde Provincie, en
- (2) Dat alle eigendommen, fondsen en begiftingen berustende bij een Ring of Kerkeraad als voornoemd of bij een ander kerkelijk lichaam, en niet onder beheer van de respektieve Synode van de verenigende Kerken het eigendom van gezegde respektieve lichamen blijven zullen en onder derzelve bestuur berusten zullen.

5. Wanneer en nadat zodanige vereniging als voorzeggd teweeggebracht is, zal het niet noodzakelijk zijn de grondbrieven van of met betrekking op enig eigendom van de gezegde verenigde Kerk te veranderen of te laten veranderen, doch in geval van en met betrekking tot enig transport van zodanig eigendom, dat plaats vinden zal na zodanige vereniging als voorzeggd, zal zodanig transport gemaakt worden in de naam of ten gunste van de naam of namen gesubstitueerd of beschouwd zijnde als gesubstitueerd als voorzeggd.

Mits dat het wettig zijn en blijven zal voor de onderscheidene gemeenten van de voorzeggde Kerk in *Transvaal* met betrekking tot enig transport van eigendom, dat plaats vinden mag na de gezegde vereniging, voor doeleinden van beschrijving en registratie zich te houden aan en te gebruiken de naam of namen van de gemeente, tevoren behorende aan en gebruikt door zodanige gemeente.

6. Het zal wettig zijn voor de persoon of personen in wie, volgens de wetten, reglementen en regulaties van enige van de gezegde zich verenigende Kerken alsdan respektievelijk het eigendomsrecht of de administratie van gebouwen, landen, fondsen, gelden, goederen of effecten, aan de ene of andere gemeente of kerkeraad of aan de Synode of Algemeene Vergadering behorende, respektievelijk gevestigd zal zijn te dagvaarden of gedagvaard te worden in alle rechtsgedingen en processen betreffende enige zaak of aangelegenheid door enige zoodanige beambte of beambten respektievelijk bezeten of bestuurd, alsof dezelve zijn of hun privaat eigendom ware, en in eenige kriminele zaak mag het eigendomsrecht van enige van de zaken of aangelegenheden voorzeggd beschouwd worden gevestigd te zijn in de persoon of personen, die in enige civiele zaak of geding zou of zouden kunnen dagvaarden of gedagvaard worden met betrekking daartoe.

7. De gezegde Verenigde Kerk zal zijn en blijven een Kerk, welke zijn tucht en bestuur door middel van Kerkeraden, Ringen, en een Synode of Algemeene Vergadering uitoefent, en welke erkent, aanneemt en belijdt, wat

zijn leer aangaat, de leerstellingen vervat in de Geloofsbelijdenissen en Formulieren van Eenheid, namelijk, de Nederlandse Geloofsbelijdenis (*Confessio Belgica*), de Heidelbergse Katechismus en de Leerregels van Dort, door de Synode van Dordrecht in 1618 en 1619 goedgekeurd en bekrachtigd; en indien er eenige geschillen of verdeeldheden over Kerkbestuur, tucht of leer ontstaan mochten, na de stichting van de gezegde Verenigde Kerk, tussen eenige leden of zogenaamde leden van de gezegde Kerk of van de ene of andere gemeente, Kerkeraad, Ring, of Synode, of Algemeene Vergadering daarvan, zo zullen zodanige personen, die respektievelijk gezegde tucht en bestuur en de leer der voornoemde Belijdenissen en Formulieren aanhangen en belijden, beschouwd en gehouden worden als, tegengesteld aan alle personen, die enige andere tucht, bestuur of leer aanhangen of belijden, te zijn de ware gemeente, Kerkeraad, Ring, of Synode of Algemeene Vergadering, naar het geval moge zijn van de voormelde Kerken als zodanig gerechtigd tot het bezit en genot van alle fondsen, begiftigingen of ander eigendom, of andere rechten, volgens Wet behorende aan de voormelde Kerk of aan de gemeente, Kerkeraad, Ring of Synode, of Algemeene Vergadering waarin enige zodanige geschillen of verdeeldheden zullen zijn ontstaan:

Behoudens nochtans—

- (a) Dat in elk geval, waarin de Synode of de Algemeene Vergadering van de voorzeggde Kerk zal verklaren, of zal hebben verklaard, door besluit te dien opzichte reeds aangenomen, dat de ene of andere bijzondere leerstelling (of leer) of onderwerp van leer of verklaring van leer, hetzij dezelve dan al of niet een zaak van tweestrijd is, in overeenkomst of tegenstrijdig is (naar het geval zijn moge), met de leer van de Kerk zoals in deze paragraaf uiteengezet de verklaring van de Synode te dien opzichte finaal zal zijn, en in alle Gerechtshoven als beslissend en onweerlegbaar bewijs aangenomen zal worden van wat de leer van de Kerk uitmaakt met betrekking tot de

leer of de verklaring van de leer, welke het onderwerp is van zodanige verklaring als voorzegd.

- (b) Dat het wettig zal en mag zijn voor de Synode van de voormelde Verenigde Kerk te eniger tijd hierna, indien en wanneer dezelve het passend en voegzaam achten zal zulks te doen, de konstitutie en samenstelling van de Synode ervan te veranderen door het aantal leden te beperken die derzelve bijwonen, en aldus voorziening te maken voor een „Synodus Contracta,” en door het stelsel te veranderen of te wijzigen, volgens hetwelk leden naar zodanige Synode gezonden of gedeputeerd worden, of door voorziening te maken voor het opnemen in zodanige Synode (hetzij als tevoren samengesteld of als veranderd als voorzegd) van andere personen als leden, zijnde personen van een stand tans geen zitting hebbende in enige van de Synoden van de voorzegde Kerken, of door alle of enige van de bovengemelde middelen of op enige andere wijze, welke hij passend of voegzaam achten zal; en de handeling van de gezegde Synode met betrekking tot enige zodanige verandering of wijziging als voorzegd, behoorlijk uitgevoerd overeenkomstig de wetten, reglementen en regulaties inder tijd ten opzichte daarvan van kracht, zal niet in diskrediet kunnen worden gebracht noch ook in twijfel getrokken in enig Gerechtshof op grond van schending van gevestigde of andere rechten, of afwijking van vroeger gebruik of usance, of op enige andere grond hoegenaamd; en er wordt hiermede uitdrukkelijk verklaard, dat zodanige Synode aldus veranderd of gewijzigd als voorzegd in enig opzicht als voorzegd voor alle doeleinden, zoowel wettelijk als andere, beschouwd zal worden als de behoorlijk gekonstitueerde en eigenlike Synode van van de gezegde Verenigde Kerk;
- (c) Dat het voorts wettig zal zijn

voor de Synode of Algemene Vergadering van de voormelde Verenigde Kerk, indien dezelve het te eniger tijd passend en voegzaam achten zal zulks te doen, voorziening te maken voor het in het leven roepen en konstitueren van Provinciale Synoden binnen zodanige territoriale limieten, voor zodanige doeleinden, met zodanige samenstelling, konstitutie en machten, en onderworpen aan zodanige regulaties en beperkingen als verklaard, gedelegeerd en bepaald moge worden door de voormelde Synode, of Vergadering te eniger tijd behoorlijk bijeenkomen en wettig handelende volgens zijn wetten, reglementen en regulaties.

8. Niettegenstaande iets in deze Akte of in enige andere bestaande Wet vervat, zal de Verenigde Kerk niet beschouwd worden als beperkt te zijn tot de limieten van de Unie van Zuid-Afrika, maar kan door wetten, reglementen of regulaties, van tijd tot tijd wettiglijk gemaakt, zich buiten de gezegde limieten uitbreiden, en gemeenten inlijven of insluiten buiten de gezegde limieten, welke zijn leerstellingen en belijdenissen nakomen, en kan tot het verzekeken en controleren van zodanige uitbreiding door zodanige wetten, reglementen of regulaties voorziening maken voor de toelating tot enige van zijn behoorlijk gekonstitueerde Vergaderingen van vertegenwoordigers van gemeenten, die buiten de gezegde limieten aanbidden en het voorzegde nakomen, behoudens dat iedere gemeente aldus vertegenwoordigd, en ieder lid of iedere vertegenwoordiger ervan, in alle opzichten zich zal onderwerpen, en zich gedragen naar, en zich houden aan de konstitutie, wetten, reglementen en regulaties van de gezegde Kerk, alsof zodanige gemeente binnen de gezegde limieten aanbad.

9. Geen kleurling, lid zijnde van de Nederduits Gereformeerde Kerk van de Kolonie of Provincie Kaap de Goede Hoop zal gerechtigd zijn om krachtens zodanig lidmaatschap of het passeren van deze Akte of van de vereniging daardoor teweeggebracht, aanspraak te maken op lidmaatschap van de

Verenigde Kerk in geval hij zich bevindt, of woont of gaat wonen in de ene of ander der aangrenzende Provincieën en zolang hij buiten de grenzen van de Provincie van de Kaap de Goede Hoop blijven zal; maar zijn status wat zijn lidmaatschap aangaat zal dezelfde zijn als en geregeld en bepaald worden door de status van kleurlingen wat zodanige lidmaatschap aangaat in zodanige van de andere Provincieën binnen de Unie als waarin hij zich bevindt of woont of gaat wonen: Mits dat voor de doeleinden van deze paragraaf de „Provincieën beschouwd zullen worden dezelfde grenzen te hebben als de Kolonieën,” welke afzonderlijk de Unie samenstellen gelijk in het begin aangegeven.

10. Het zal wettig zijn voor de Synode of Algemene Vergadering van de gezegde Verenigde Kerk, van tijd tot tijd behoorlijk bijeenvergaderd en wettig handelend in overeenstemming met zijn wetten, reglementen of regulaties om toe te voegen aan, te vernietigen, te veranderen, uit te breiden en te verbeteren enige van de wetten, reglementen of regulaties alsdan en tevoren in werking en van kracht; mits dat enige wet, reglement of regulatie van de gezegde Synoden, of Algemene Vergadering tegenstrijdig of onbestaanbaar met enige van de voorzieningen van deze Akte van nul en gener waarde zal zijn.

11. Voor de doeleinden van deze Akte zullen de volgende termen de betekenissen hebben, hierin respectievelijk aan dezelve toegekend, behalve wanneer door het verband anderszins vereist: —

- (a) De uitdrukking „Nederduits Gereformeerde Kerk” zal insluiten de Nederduits Gereformeerde Kerken in de Provincie Kaap de Goede Hoop, Oranje Vrijstaat en Natal en de Nederduits Hervormde of Gereformeerde Kerk in de Transvaal en enig seminarie, kollege, school, of andere inrichting behorende aan of bestuurd door enige van de Nederduits Gereformeerde Kerken, welke tot de vereniging toetreden, als in deze Akte beoogd.
- (b) De uitdrukking „rechten” zal

insluiten machten, privilegieën en immunititeiten.

- (c) De uitdrukking „eigendom” of „eigendommen” zal insluiten alle gebouwen, landen, fondsen, gelden, goederen, effecten, baten, of aanspraken op eigendom, of rechten van handeling, van welke soort ook, hetzij in bezit of verwachting, niets uitgesloten: en zal eveneens insluiten enige eigendom gehouden door, of beheerd ten behoeve van, of voor de doeleinden van enige school, schema, of zending, of biezonder doel van de gezegde zich verenigende Kerken of de ene of andere van die, of enige betaling of subsidie tevoren en nu nog betaalbaar aan of voor enige predikant, beambten, of doeleinden van de gezegde Kerken, of enige derzelve, uit enige Koloniale schatkist of uit enige publieke schatkist van de Unie van Zuid-Afrika.
- (d) „Synode” zal, in het geval van het vormen van Provinciale Synoden, beschouwd worden te beteekenen de oorspronkelijke en machtigende Synode van de voorzegde Verenigde Kerk, als onderscheiden van enige Provinciale Synode.

12. Deze Akte zal in werking treden op bekendmaking daarvan in de Gazette, en de vereniging daarin voorgesteld, en de Verenigde Kerk waarvoor daardoor voorziening gemaakt wordt, zullen ontstaan en in werking treden en van kracht zijn, en voor alle doeleinden wettelijk erkend worden op en na de Proklamatie door de Goeverneur-generaal waarnaar hierin tevoren in paragraaf drie hiervan is gerefereerd.

13. Deze Akte kan aangehaald worden als de Nederduits Gereformeerde Kerken Verenigings Akte 1911.

CONCEPT CONSTITUTIE.

I.

Dat de vereeniging onder de volgende bepalingen behoort plaats te hebben:

1. De Vereenigde Kerk zal bestaan uit de Nederduitsch Gereformeerde en de Nederduitsch Hervormde of Gereformeerde Gemeenten die thans tot haar behooren of later behooren zullen, en zal bekend zijn onder den naam: — De Nederduitsch Gereformeerde Kerk van Zuid-Afrika.

2. Het bestuur der Vereenigde Kerk beruste bij Kerkeraden, Ringen en eene Synode, met dien verstande dat de Synode samengesteld zal worden uit alle dienstdoende predikanten en één ouderling of oud-ouderling uit elke gemeente.

II.

Dat over de fondsen beschikt zal worden als volgt:

1. De volgende fondsen worden inengesmolten met inachtneming van bestaande reglementen en overeenkomsten, te weten:

- (a) De Synodale Fondsen der vier Kerken;
- (b) de Zendingfondsen met bepaling van wat tot de verschillende vertakkingen der Zending behoort;
- (c) de Hulpbehoevende Gemeenten Fondsen van de Kaapsche en Transvaalsche Kerken;
- (d) de Hulpbehoevende Theologische Studenten Fondsen in de Kaapsche, Vrijstaatsche en Transvaalsche Kerken.

2. De geheele vereenigde Kerk, onder de bepalingen der Wet, krijgde deel aan en worde verantwoordelijk voor de fondsen der betrokken Kerken o.a.:

- (a) Theologisch Seminarie Fonds;
- (b) Hugenoten Gedenkteeken Fonds;
- (c) Zendingen Opleidings Fonds;
- (d) Synodaal Opvoedings Fonds;
- (e) Dorkas Inrichtings Fonds;
- (f) Zuid Afrikaansche Bijbelvereniging-Fonds;
- (g) Arbeidskolonie Fonds;
- (h) Robben Eiland Fonds.

3. De belanghebbenden evenwel in

de volgende fondsen beschikken daarover als volgt, te weten:

- (a) Het zij eene aanbeveling aan de Transvaalsche Synode, (a) om het restant van haar Fonds in het Algemeene Weduwe Fonds te storten, met de verstandhouding, dat de toelage der weduwen die thans ondersteuning genieten, blijve zoo als tot nog toe het geval is geweest, t. w. £ 30 p.a. tezamen £ 90 voor de drie; en (b) dat verdere deelname aan het Fondsgeschiede onder de bepalingen der Kerk in de Kaap Kolonie.
- (b) De Classificatie van de gemeenten in den O.V. Staat worde gelaten totdat de Kerkvereeniging tot stand zal zijn gekomen; voor het tegenwoordige worden genoemde gemeenten onder de bepalingen van de Kerk in de Kaap Kolonie met het in den O.V. Staat bestaande Predd. Pensioen Fonds, voorloopig opgenomen.
- (c) Het Predikanten Sustentatie Fonds der Vrijstaatsche Kerk blijve ten voordeele der Vrijstaatsche gemeenten.

4. Dat Plaatselijke Fondsen, d.w.z. die niet onder Synodaal beheer zijn, blijven onder het beheer der desbetreffende lichamen.

5. Dat bij alle beschikking over de fondsen gezorgd worde, dat de plaatselijke belangstelling niet kome te lijden door te veel centralisatie.

III.

Dat ten opzichte van „gelijkstelling”, de tegenwoordige handelwijze en bepalingen hieromtrent in de verschillende Koloniën in zwang blijven voortbestaan; en dat aan de kleurling-lidmaten in de Kerk der Kaapkolonie, daar zij nu geen recht op lidmaatschap in de Kerken der andere Koloniën hebben, dit recht bij en krachtens de vereeniging door de Vereenigde Kerk niet zal worden toegekend.

IV.

Dat door speciale wetgeving bij

Parlementaire Akte voorziening gemaakt worde tegen het gevaar, dat wij bij de vereeniging Kerkelijke eigendommen zouden kunnen verliezen. Dienovereenkomstig trachte men eene Akte bij het Parlement doorgevoerd te krijgen, zooals het concept hieropvolgende (met rechtsgeleerd advies, naar de omstandigheden gewijzigd).

WET.

„Aangezien het wenschelijk is, dat de Nederduitsche Gereformeerde Kerk van het recht hebbe zich te vereenigen of in een te smelten met eene andere Kerk of Kerken in Zuid-Afrika, houdende dezelfde belijdenis als de Nederduitsch Gereformeerde Kerk van ; en aangezien geschillen mochten ontstaan, indien de Nederduitsche Gereformeerde Kerk van zich zou vereenigen of ineensmelten met zoodanige andere Kerk of Kerken als voornoemd, bij afwezigheid van eene Wet verklarende zoodanig Recht als voornoemd te worden bezeten door de Nederduitsch Gereformeerde Kerk van : Zij het derhalve vastgesteld door den Gouverneur van met advies en consent van den Wetgevenden Raad en de Wetgevende Vergadering derzelve, als volgt:

1. „Dat de Moderatuur van de Synode der Kerk het besluit dier Synode om met de andere Kerken te vereenigen, tezamen met deze Concept-Wet, verwijzen zal naar den Kerkeraad van elke gemeente der Kerk van , voor zijn beraadslagen en besluiten erop, met meerderheid van stemmen in een wettig geconstitueerde vergadering van zoodanigen Kerkeraad.”

2. „Wanneer minstens drie-vierden der Kerkeraden voornoemd hunne goedkeuring van zoodanige resolutie te kennen gegeven hebben na erop besloten te hebben met eene meerderheid van stemmen op de wijze voornoemd, mag de Synode met minstens drie-vierden der stemmen in een wettig geconstitueerde vergadering, weer zoodanige resolutie bekrachtigen, en terstond zoodanige vereeniging of ineensmelting tot stand brengen, en aannemen en verklaren den naam (of de

namen) van het lichaam (of de lichamen) waarin de respectieve eigendommen, roerende en onroerende dan gevestigd [vested] in de Synode, Ringen en de onderscheidene Kerkeraden, in het gevolg gevestigd zullen wezen, en aannemen en verklaren den naam van de vereenigde of ineengesmolten Kerk”.

3. „Wanneer zoodanige vereeniging of ineensmelting als voornoemd, tot stand is gebracht op de wijze voornoemd, zal de Synode door den Moderator en den Scriba, te dien tijde in functie of als zoodanig ageerende, de resolutie die de vereeniging of ineensmelting tot stand brengt transmittieren aan den Gouverneur van ter bekendmaking; en zoodanige vereeniging of ineensmelting zal beginnen en van kracht zijn na de bekendmaking van de resolutie, die dezelfde tot stand brengt in de Gouvernements Gazette dezer Kolonie”.

4. „Na de bekendmaking voornoemd zullen de Burgerlijke Rechten bezeten door de Nederduitsch Gereformeerde Kerk voornoemd aankleven aan [inhere in] zoodanige vereenigde of ineengesmolten Kerk, en de naam (of namen) van het lichaam (of de lichamen) aangenomen en verklaard door de Synode als hiervoren vermeld, zullen gesubstitueerd worden voor de namen Synode, Ring en Kerkeraad, en de naam der vereenigde of ineengesmolten Kerk zal gesubstitueerd worden voor den naam Nederduitsche Gereformeerde Kerk van op dezelfde wijze alsof zoodanige gesubstitueerde namen woordelijk beschreven waren geweest”.

5. „Wanneer zoodanige vereeniging of ineensmelting als voornoemd tot stand gebracht is, zal het niet noodzakelijk zijn de dan bestaande grondbrieven [titledeeds] van de eigendommen der Kerk te laten veranderen; maar alle transporten van eigendommen, gepasseerd door of vanwege de Kerk na zoodanige vereeniging of ineensmelting, zullen gepasseerd worden in den naam (of de namen) gesubstitueerd als hiervoren vermeld”.

6. „Deze Wet zal beginnen en van kracht zijn na derzelver bekendmaking in de Gouvernements Gazette dezer Kolonie”.

V.

Na het passeeren van bovengenoemde Concept-Wet door het Parlement zal de Moderatuur op last der Synode de Concept-Constitutie en de gepasseerde Wet na publicatie in het kerkelijke orgaan en in een ander nieuwsblad aan de verschillende Kerkeraden ter goed of afkeuring, binnen een vastgestelden tijd, zenden, met opdracht dat het besluit des Kerkerads in de volgende bewoording de Moderatuur zal worden toegezonden:

„Ik, de ondergeteekende, Voorzitter van den Kerkeraad der Nederduitsche (Herv. of) Gereformeerde Gemeente verklaar bij deze, dat het uit de notulen van voornoemden Kerkeraad, d.d. , blijkt, dat de Kerkeraad voornoemd op datum voornoemd, in een wettig geconstitueerde vergadering, vorenstaand Voorstel ter Vereeniging met de Concept-Constitutie en de Concept-Akte goedgekeurd (afgekeurd) heeft.

Gegeven op heden den ,

te

.

Voorzitter des Kerkerads”.

Na goedkeuring van de Concept-Constitutie en de gepasseerde Wet door drie-vierden der Kerkeraden worden deze stukken voor de respectieve Synoden gelegd.

Na goedkeuring door drie-vierden der leden van iedere Synode, worden paragrafen 3, 4 en 5 der Concept-Wet uitgevoerd, waarna de vereeniging der Kerken een voldongen feit zal zijn.

Zoodra aan al de bovenstaande bepalingen voldaan is in eenige Kerk, geve de Scriba dier Kerk aan den Scriba des Raads daarvan kennis, opdat de Raad de verdere stappen doen kan tot het bijeenroepen der Eerste Algemeene Synode.

VI.

Dat na goedkeuring der Vereeniging de Synoden der Kerken die tot Vereeniging besluiten, elk twee of meer leden benoemen, om tezamen eene Commissie te vormen aan wie het op-

Spoelstra I

gedragen zal worden uit de bestaande Kerkelijke wetten der onderscheidene Kerken een Concept-Wetboek op te stellen en ter behandeling voor te leggen aan de eerste Synode der Vereenigde Kerk. In den tusschentijd houde elke afdeling der Kerk zich aan haar bestaand Wetboek voor zover dat onder de gewijzigde omstandigheden van toepassing is.

ARGUMENTEN VOOR EN TEGEN DE KERKEN-VEREENIGING.

De Commissie door de H.Eerw. Synode aangesteld om hetgeen in de Synodale Vergadering voor en tegen de voorgestelde Organische Vereeniging der vier gefedereerde Kerken aangevoerd werd, aan de Kerkeraden voor te dragen, ten einde hen, zoo mogelijk, behulpzaam te zijn in de beslissing waartoe zij geroepen zijn, heeft de eer mits dezen aan haar opdracht te voldoen. Zij legt ten eerste voor de voornaamste bezwaren die er tegen de Vereeniging gemaakt werden, en noemt daarna de voordeelen welke men uit de Vereeniging meende te kunnen verwachten.

A. BEZWAREN TEGEN DE VOORGESTELDE KERKEN-VEREENIGING.

1. Deze beweging is niet geboren uit een gevoelde behoefte bij het groote lichaam van leden der Kerken, maar is in beperkten kring ontstaan grootendeels uit sentiment en onder den invloed van den geest der vereeniging die zich op politiek en economisch gebied openbaarde.

2. En waarom zouden wij vereenigen? De Kerken zijn feitelijk één. Zij hebben dezelfde belijdenis en denzelfden vorm van Kerkbestuur, en hebben in 't verledene steeds samengewerkt waar zulks noodig was. Voorts bestaat er reeds eene Federale Vereeniging, zoodat de Kerken waar zulks noodzakelijk is, steeds gezamenlijk door middel van den Raad der Kerken kunnen optreden. Deze Federale Vereeniging is ook nog voor verdere ontwikkeling vatbaar en kan langzamerhand leiden tot eene nauwere vereeniging indien zij in de toekomst wenschelijk en uitvoerbaar mocht blijken te zijn.

3. Een organische vereeniging kan gewis wrijving tusschen de verschillende deelen der Kerk veroorzaken; want hoewel wij in de vier Provincieën één volk, en in de werkelijkheid één in kerkelijk leven zijn, toch hebben de verschillende streken eigenaardige beschouwingen, gewoonten en belangen — hetgeen gemakkelijk aanleiding tot oneenigheid geven kan.

4. Deze vereeniging zal ook, gelijk in de Transvaal geschied is, tot scheuring in de gemeenten en alzoo tot scheuring in de Kerk aanleiding geven. Niet allen zullen met de vereeniging samengaan, en als men overstemd en gedwongen wordt, zal men zich afscheiden waardoor verbrokkeling en 't ontstaan van nieuwe kerkgenootschappen zullen veroorzaakt worden.

5. De kosten in verband met de vergadering van één gezamenlijke Synode zullen enorm zijn. Men zal van de verste deelen naar één punt moeten reizen, waardoor de Synodale kas grootelijks zal worden bezwaard.

6. Deze vermeerderde uitgaven, als ook andere oorzaken, zullen uiteindelijk de Kerk bewegen om de Algemeene Synode te doen vervangen door een verkleinde Synode, waardoor de Regeering der Kerk aan zeer weinigen zal worden toevertrouwd, hetgeen zeer onwenschelijk is.

7. Elk der vier Kerken heeft onder de leiding der Goddelijke Voorzienigheid haar eigen geschiedenis gehad, waardoor zij een eigenaardig karakter ontwikkeld heeft. Met de vereeniging moet dit karakteristieke verloren gaan, hetgeen zoowel bij personen en natiën als bij Kerken de gezonde ontwikkeling in den weg staat. Daardoor zal ook de prikkel tot onderlingen wedijver aan de verschillende Kerken ontnomen zijn.

8. De vereeniging is onmogelijk als de gemeenten van de andere Provincieën verplicht worden de kleurling-lidmaten van de Kaapsche Kerk te erkennen. Eene vereeniging op zulke voorwaarde tot stand gebracht, veroorzaakt een onbijbelsche onderscheiding op kerkelijk gebied tusschen geloovige en geloovige, zaleen vijandige gezindheid bij de kleurlingen tegen onze Kerk verwekken, ons in ons zendingswerk zeer stremmen en den

tegenstanders van ons volk een machtig wapen in de hand geven.

9. Het is uiterst ongewenscht een zoo buitengewoon ernstigen stap te doen, die zulk een gewichtige uitwerking hebben zal op het kerkelijk leven van ons volk in de toekomst, als er niet grootere eenstemmigheid daaromtrent bij de vertegenwoordigers van de verschillende gemeenten bestaat.

B. ARGUMENTEN GEBEZIGD TEN GUNSTE VAN DE VEREENIGING.

1. Deze beweging tot vereeniging der Kerken is niet het gevolg van de politieke vereeniging, daar reeds in 1903 in de Kaapsche, Vrijstaatsche en Transvaalsche Synoden besloten werd pogingen aan te wenden tot eene nauwere vereeniging, zoodat deze zaak gedurende verscheidene jaren in het hart van invloedrijke voormannen heeft geleefd en voor de aandacht van de Kerk is geweest.

2. De hand des Allerhoogsten is duidelijk op te merken in de gebeurtenissen ten gevolge waarvan deze organische vereeniging mogelijk is geworden. Niet minder is de werking van Gods genade kenbaar in de veranderde gezindheid van velen, die vroeger met achterdocht vervuld waren doch nu de voorgestelde toenadering toejuichen, zoodat men zeggen mag van de vereeniging: God wil het!

3. Aangezien de vier kerken dezelfde beïjdenis en regeeringsvorm hebben, waarom dan halverwege stilstaan? Waarom zouden die vier Kerken die reeds innerlijk één zijn dan ook niet uiterlijk tot één lichaam samen verbonden zijn?

4. Na de eerste stappen die er in dit opzicht gedaan zijn en de toenadering waartoe men zich bereid verklaard heeft, zou de afwijzing van de voorgestelde vereeniging een allerpijnlijksten indruk teweegbrengen en aan tegenstanders de gelegenheid geven om kwaad zaad te zaaien en achterdocht te verwekken. Alzoo zal grootere verwijdering dan nog ooit bestaan heeft, veroorzaakt worden.

5. Als gevolg van die eenheid zou de Kerk met meerder gezag haar stem kunnen doen hooren op zedelijk, gods-

dienstig, opvoedkundig en nationaal gebied. Men zal voelen dat zij in naam van het geheele Afrikaner volk spreekt. Zulke uitspraak van gevoel en zulk gezamenlijk optreden is onder bestaande omstandigheden moeilijk.

6. Als de vereeniging tot stand komt, zal de Kerk krachtiger dan ooit op Zendingengebied kunnen optreden.

7. De Vereeniging zal onzen blik verruimen, — ons van provincialisme verlossen. Er is sprake van het eigenaardige van elke Provincie, maar dit eigenaardige zou zich zoo kunnen ontwikkelen dat daardoor later beslist verschil in kerkelijk leven en opvatting tusschen de verschillende Kerken kan ontstaan. Men zou zelfs een eigen Theologisch Seminarium in een der andere Provincieën kunnen oprichten. Dat zou in der waarheid afscheiding en verbrokkeling zijn.

8. Tenzij er organische vereeniging tot stand komt, zal het onmogelijk zijn behoorlijk tucht uit te oefenen over de leden der verschillende Kerken, die over de grenzen trekken. De Kerk is niet bij machte overtrekkende leden te

dwingen zich onder toezicht van de zusterkerk te stellen, en alzoo wordt grove ongeregelde hand gewerkt.

9. Voor ons Hollandsch Afrikaansch volk is deze vereeniging van het uiterst gewicht. Wij zijn aaneengesnoerd door den band van gezamenlijke afkomst. Nog hechter dan de afkomst bindt ons de gemeenschappelijke godsdienst, de Kerk. Laat de Kerk dus organisch één zijn, en gij hebt den waarborg voor de levende eenheid van ons Hollandsch Afrikaansch volk.

10. Dat er moeilijkheden en bezwaren zich op den weg voordoen, is nog geen bewijs dat die weg niet de rechte is. Als het hart, verlicht door het verstand, ons zegt dat de nauwst mogelijke vereeniging tusschen ons wenschelijk, ja om vele redenen noodzakelijk is, en dat het heden het van God daartoe bestemde tijdstip is, dan dienen wij ons door geen opoffering te doen afschrikken, maar elkander toe de roepen: „Wij, Zijne knechten, zullen ons opmaken en bouwen. en God van den hemel, Die zal het ons doen gelukken.”